

SOSYAL HİZMET

YIL: 1 SAYI: 3 OCAK / ŞUBAT / MART 1991
SOSYAL HİZMET UZMANLARI DERNEĞİ YAYINI

OKURLARIMIZLA - Sosyal Hizmet Uzmanları	1
Omuz Omuza	1
TBMM DOSYASI — TBMM'DE: "SHÇEK"	3
MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGESİ - TBMM	
Başkanlığına.....	4
MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNGÖRÜŞMELERİ	7
TBMM'DEN SÖZLÜ SORU ÖNERGELERİ	30

PLAN ve BUTÇE KOMİSYONU

GÖRÜŞMELERİNDEN — Başbakanlık ve Bağlı	
Kuruluşların Bütçeleri Üzerinde Yapılan Görüşmeler	32
TBMM GÜNDEMİNDEN — Sözlü Soru Önergeleri.....	42
TBMM'de 1991 MALİ YILI BÜTÇE	
GÖRÜŞMELERİ - SHÇEK Genel Müdürlüğü Bütçesi	
Üzerinde Yapılan Görüşmeler.....	43
TBMM GÜNDEMİNDEN — Sözlü Soru Önergeleri.....	56

SOSYAL HİZMET

SOSYAL HİZMET UZMANLARI DERNEĞİ YAYINI

ÜCRETSİZ DAĞITILIR

ÜÇ AYDA BİR YAYINLANIR YIL : 1 SAYI : 3 OCAK/ŞUBAT/MART 1991

Sahibi : Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Adına
Bülent İLİK
Genel Başkan

Sorumlu Yazı İşleri Müd. : Selçuk KARACIK
Genel Sekreter

Yazışma Adresi : Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği
Fevzi Çakmak 2. Sokak 31/19
Yenişehir/ANKARA

Hesap Numarası : T. Vakıflar Bankası
Keçiören Şubesi 40-40010-3
T. Garanti Bankası
Necatibey Şubesi 6200480-9

Baskıya Hazırlık
VOLKAN MATBAACILIK — 231 95 96
Baskı
GÜNER MATBAACILIK — 342 16 46

SOSYAL HİZMET UZMANLARI OMUZ OMUZA...

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği genel kurulu 26 Mart 1991 tarihinde geniş bir katılımı ile yapılmış ve seçilen yönetim kurulumuz kurucu yönetim kurulunca yürütülen çalışmalara kaldığı yerden başlamıştır.

Şu anda elinize ulaşan 3. sayımız gecikmeyle de olsa çıkarılmıştır. Bu sayı; Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun icraatlarının Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne yansımalarına ayrılmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde yapılan konuşmalar, verilen sözlü soru önergeleri ve genel görüşme açılması istekleri ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu sık sık gündeme gelmiştir. TBMM tutanaklarında yerini bulan bu tartışmalar yarınlar için önemli bir belge niteliği taşımaktadır. Bu nedenle tutanakların kısaltılarak da olsa bilgilerinize sunulmasının bir görev olduğu düşüncesinden hareketle bu özel sayımızın TBMM'ndeki konuyla ilgili görüşmelere ayrılmasına karar verilmiştir.

Derneğimizin sorumluluğunda yayın hayatına atılan "SOSYAL HİZMET" dergimizin geliştirilmesi, periyotlarının sıklaştırılması, yeni yayınların başlatılması düşüncesindeyiz. Ancak ekonomik sıkıntılar bu düşüncemizin yaşama geçirilmesini engellemektedir. Katkı ve katılımlarınızla bu güçlüğü de aşacağımıza inancımız tamdır.

Sayın Okurlarımız...

"SOSYAL HİZMET" aracılığı ile Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği'nin çalışmalarını da sizlere aktarmak istiyoruz. Bu amaçla ulaşabildiğimiz tüm sosyal hizmet uzmanlarına bir mektup gönderilerek çalışmalar kısaca aktarılmış, ardından da yaşama geçirilmesine başlanmıştır.

Derneğimiz diğer sivil toplum kuruluşları ile yakın işbirliğinde olma ve güçlerin birleştirilmesiyle hizmetlerin daha etkin verileceği düşüncesinden hareket etmektedir.

Tüzüğümüz çerçevesinde yürütülecek hizmetleri ana başlıkları ile incelediğimizde:

* Daimi ve geçici ihtisas komisyonları kurulması yönünde çalışmalara başlanılmıştır. Sosyal Hizmeti yakından ilgilendiren 12 konu ile ilgili komisyonlar oluşturulmuştur. Büyük katılımı Ankara'da çalışmalarına başlayan arkadaşlarımız Ankara dışından da arkadaşlarımızla ilişkiye geçecekler ve hazırlanacak raporlar "YARINLARA BELGE" olması düşüncesi ile bastırılarak ilgililerin bilgisine sunulacaktır.

* Üye sayımız arttırılacaktır. Genel kuruldan bu yana meslektaşlarımız hızla derneğimize üye olmaktadır. Tüm sosyal hizmet uzmanlarını derneğimiz çatısı altında görmek istiyoruz.

* Çalışmalarımızı birlikte yürütmek istediğimiz için bir çok ilimizde arkadaşlarımızı temsilci olarak görevlendirdik. Arkadaşlarımızın üye kampanyamızı sürdürmelerini, ulaşamadığımız meslektaşlarımıza ulaşmalarını, adreslerini temin etmelerini, yörelerinde ve kurumlarındaki gelişme ve sorunları iletmelerini bekliyoruz.

* Şube örgütlenmesi hazırlıklarına öncelikle İstanbul'dan başlanması ile şubelerin oluşturulması amaçlarımızdır.

* İlki Haziran ayında Ankara'da düzenlenecek olan panel, konferans v.b. çalışmalara başta Ankara olmak üzere çeşitli illerimizde yer vereceğiz. Bu çerçevede 1 Haziran 1991'de Sanat Kurumu'nda "Almanya'daki Türklerin Sorunları ve Sosyal Hizmet Yaklaşımları" konusunda bir panel düzenlenmiştir. Ayrıca, siyasal parti genel başkanlarının sosyal hizmetlere ilişkin program ve değerlendirmelerini aktaracakları toplantılar hazırlığı içindeyiz.

* Derneğimiz, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu öğrencileri ile yakın ve sıcak bir diyalogda olmak istemekte, öğrenci-uzman ilişkisi ile mesleki rol ve kimliğin oluşmasında genç arkadaşlarımıza destek olmak düşüncesindedir.

* Sosyal hizmet uzmanları kamu çalışanlarının sendikalaşma çalışmalarına katılacak ve meslek odası oluşması için çalışmalarını sürdürecektir.

* Mesleki kadrolara başka meslek elemanlarının atanmasının engellenmesi için idari ve hukuksal çalışmalar sürdürülecektir.

* Mesleki görev tanımları ve standartlar konusunda başta okulumuz olmak üzere ulusal ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapılacak, mesleki ve toplumsal sorunlarla ilgili araştırmalar yapılacaktır.

* Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği meslektaşlarımıza, hizmet verdiğimiz müracaatçı gruplarına yönelik her türlü baskıcı, zorba ve çağdışı tavrı lanetlemekte ve bunların karşısında kararlılıkla duracağını her zaman vurgulamaktadır. Derneğimiz bu amaçla Hukuksal İnceleme Komitesi oluşturmaktadır.

Sürülen, sicilleriyle oynanan mesleki çalışmaları engellenen meslektaşlarımıza her türlü hukuksal katkı sağlanacak, sorunları izlenecektir.

Kısaca değindiğimiz bu çalışmaların tümünün gerçekleşmesi öncelikle iletişim kanallarımızın güçlendirilmesinden, her türlü katkı ve katılımınızdan geçmektedir. Çalışmalarımızı gerçekleştirmek için her türlü kitle iletişim aracıyla, hukuk kurumlarıyla, demokratik - sivil toplum kurumlarıyla yakın ilişki ve işbirliği içinde olacağız. Başarı ve başarısızlıktan birlikte sorumlu olacağız.

Bugüne kadar onurla, başarıyla Ülkemize ve müracaatçı gruplarımıza hizmet vermiş bir meslek grubu olarak engelleri aşmada ve yeni başarılar kazanmada; meslektaşlarımızı ve tüm yurtsever ilgilileri omuz omuza, el ele mücadeleye çağırıyoruz.

Haydi omuz omuza...

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNDE:

"SOSYAL HİZMETLER
ve
ÇOCUK ESİRGEME KURUMU"

araştırılması gereken çok ciddi ve vahim bir iddiadır. Kreş ücretleri 35 bin liradan 100 bin liraya çıkarılmış ve yeni düzenleme adı altında kapı dışarı edilen çocuklar ve veliler çaresiz duruma düşürülmüşlerdir.

Sonuçta korunmaya muhtaç çocukların iyi şekilde yetiştirilmesi, topluma kazandırılması ve geleceğe güvenle bakabilmesi için devletin bütün imkanlarıyla bu çocuklara sahip çıkabilmesi zorlaşmıştır. Korunmaya ve bakıma muhtaç sakatlarımız ile yaşlılarımızın da aynı şekilde devletin güvencesine ihtiyaçları vardır. Kuruluşlarda barındırılmakta olan çocuk ve gençlerin Atatürk ilke ve devrimlerine bağlı, toplum içinde kendi kendilerine yeterli birer kişi olarak yetiştirilip yetiştirilemeyecekleri kamu vicdanında şüphe yaratmıştır. Kürum, bu kadronun elinde belli doğrultuda bir politik örgütlenme alanı haline getirilmeye çalışılmaktadır.

Adı geçen Kurumda tahribat ve yozlaşma daha büyük boyutlara ulaşmadan konunun aydınlatılması ve araştırılması gerekmektedir.

Bu düşüncelerle Anayasanın 98 ve Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 102'nci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

[illegible]

Son günlerde Kurumla ilgili olarak basında öne sürülen iddialar ciddi boyutlara ulaşmıştır. Futbolcuyu hiç işe uğramadan memur yaparak, politik yandaşlık dışında hiçbir mesleki niteliği olmayanları milyonlarca lira maaşla sözleşmeli yaparak, uçaklarla "denetim" adı altında maçlara giderek Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'ndan beklenen görevler yerine getirilmez.

5

**ANKARA MİLLETVEKİLİ EŞREF ERDEM VE
40 ARKADAŞININ SHÇEK İLE İLGİLİ
OLARAK VERDİKLERİ
"MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGESİ"
ÜZERİNDE YAPILAN ÖNGÖRÜŞMELER
(TBMM'İ TUTANAKLARINDAN 6.9.1990)**

BAŞKAN — 1'inci sıradaki; Ankara Milletvekili Eşref Erdem ve 43 arkadaşının, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ile ilgili iddiaların gerçeklik derecesini tespit etmek amacıyla Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103'üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesinin ön görüşmesine başlıyoruz.

Önerge üzerinde Hükümet adına Devlet Bakanı Sayın Cemil Çiçek, buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın, Başkan, değerli milletvekilleri

Böyle bir önergeyi verdikleri için teşekkür ederim. Sebebi de şudur: Unutulmuş bir kurum, bir genel müdürlük. Burada kimler yaşar, niçin yaşar, ne kadar insan yaşar ve hangi sebeple insanlar bu sosyal hizmet kurumlarında yaşamak mecburiyetinde kalır, bu konuya Yüce Meclisin alakasını çektikleri için teşekkür ediyorum; ama bir üzüntümü de ifade etmek isterim. Meclise bu konular getirilirken, evvela, burada iddia edilen hususların ne ölçüde gerçek olduğu konusunda o kurumlarda bir inceleme yapılsa ve ondan sonra buraya getirilseydi, herhalde burada daha müşahhas olaylar üzerinde, değerlendirmeye dayanan olaylar üzerinde konuşma fırsatını bulurduk; ama bu şekilde de olsa, kısaca Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'nün bugüne kadar yaptığı çalışmalar ve burada zikredilen iddiaları cevaplamak istiyoruz.

Sosyal hizmet politikalarında bugüne kadar uygulanan usul, korunmaya muhtaç kişilerin, çocukların kurumda bakımı esas alınmıştır. Halbuki dünyadaki gelişmeler bunun tam tersinedir; kurumda bakım yerine ailede bakım, yani kişinin kendi evinde, kendi muhitinde bakım tarzında bir değişiklik göstermektedir. İşte bu düşünceden hareketle belki uygun bir müesseseseleşme yolundayız. Yani sadece korunmaya muhtaç çocuklarımızın bir yatılı mektep havasında, bu kışla havasındaki yatılı mektep görüntüsü veren binalarda yedirilip içiril-

mesi, okula gönderilmesi istenilen maksadı hasıl etmediği muhakkaktır. Yaptığımız çalışmalarla buraların fiziki şartları epey düzeltilmiştir. Hatta vatandaşlarımız bizim yuvalarımızı, yurtlarımızı ziyaret ederlerse bundan fevkalade memnun olurlar. Çünkü bu müesseseler her ne kadar devletin korunmasında, himayesinde ise de, aynı zamanda vatandaşlarımızın hamiyetperverliğine de tevdi edilmiştir. İnsanlarımız gelsinler, bu yuvalarımıza görsünler, denetlesinler, bu çocuklarımızdan sevgiyi, alakayı eksik etmesinler. Çünkü bu müesseselerde hakikaten devlet kişi başına bir milyon liraya varan aylık bir harcama yapmaktadır. Yani bugün bu şartlarda belki hiç birimizin çocuğu böyle bir harcamaya muhatap değildir. Ama buna rağmen eksik olan aile sıcaklığıdır, aile şevkatidir, baba otoritesidir.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Evvela araştırma açılın, Meclis denetimini yapsın.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Evet, şimdi oraya geliyorum.... Sayın Genç, buraları biz politika yapılacak yerler olarak görmüyoruz, sizi temin ederim, Yüce Meclisi temin ederim, şunu söylemek istiyorum...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Elinde Makeme kararı olan insanları neden sağa sola anketör olarak sürüyorsunuz?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Şimdi dinlerseniz...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Neden sağa sola gönderiyorsunuz?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sayın Başkan, herhalde arkadaşımız SHP adına konuşacaksa cevabını.....

BAŞKAN — Sayın Bakan, devam buyurun.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yurt ve yuvalarda ola ki, bizim çocuklarımız da kalabilir, kalabilirdi düşüncesi içerisinde hiç bir politika yapmadan hakikaten bu insanların memlekete, millete, yasalarımızda ve Anayasamızda belirtilen ilkeler ve hedefler doğrultusunda yetiştirilmesi için gayret gösterilmektedir.

Bu yurt ve yuvalarımızda bu çocuklar nasıl yaşıyorlar, nasıl eğitiliyorlar gibi hususların görülebilmesi için hiç de Meclis araştırmasına gerek yok.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Niye Meclis araştırmasından korkuyorsunuz o halde?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bizim korkumuz yoktur, hiçbir şeyden korkmayız da, mühim olan dedikoduların Meclis gündemine getirilmemesidir. gazetelere bakarsanız, gazeteler elbette kendi bilgileri nispetinde bunları yazarlar. Böyle yazdıkları gibi başka türlü de yazarlar.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Gazetelere intikal eden olaylar açıktır.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Şimdi aynı basında Sosyal Hizmetler Kurumunda ne kadar güzel işlerin yapıldığını da yazıyor. ...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Mahkeme kararlarını ne yapacaksınız; orası politika yuvası mıdır? Niye politikacı olan birisini Kurumun Genel Müdürlüğüne getirdiniz.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Değerli milletvekilleri; buralar hakikaten politika yapılacak yerler değildir, politikanın yapılacağı kurumların dışında tutulması gereken yerlerdir. Bu anlayış içerisinde, buralarda barınan kişilerimizi, yaşlımızı, gencimizi, çocuğumuzu bu memleketin insanı kabul etmek suretiyle hizmet vermeye çalışıyoruz...

Bakınız, 500 tane bilgisayar almışız. Çocuklarımızın boş zamanlarını değerlendirebilmeleri için pinpon masaları, satranç takımları temin etmişiz, spor salonları yapıyoruz, korolar kurmuşuz. Bunlar hakikaten çocuklarımız boş zamanlarında iyi şeylerle vakitlerini geçirsınler diye yapılmış hizmetlerdir.

Eğitim ve öğretimlerine yardımcı oluyoruz. Üniversite sınavlarını kazanabilmeleri bakımından kurs açtık, test kitapları aldık. Sporda başarılı olanların hepsini belli yurtlarda toplamak suretiyle hem bir taraftan eğitim ve öğretimlerine yardımcı olalım hem de bunlar sporumuza kaynak teşkil etsin diye başta Ankara olmak üzere bazı yerlerimizi spor yurtları haline getirdik. Herhalde bu önergeyi veren arkadaşlarımızın yoğun işleri arasında bunların hiçbirisini görme imkânları olmadı?

KAMER GENÇ (Tunceli) — Personel kıyımının sebeplerini söyler misiniz?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bekleyin geleceğiz; beklerseniz oraya da geleceğim.

Elbette mahkeme kararları vardır. Biz mahkeme kararlarına saygılıyız; icraatımızda bir yanlışlık varsa mahkeme kararını uyguluyoruz ve gereğini de yapmaya çalışırız. Ama bu yurtların evveliyatı görülmeden, buradan yaşayan insanları sıkıntıları tespitedilmeden, bu yurtların başında sorumlu olanları alındıysa ya valinin isteği üzerine alınmıştır ya teftiş raporları üzerine alınmıştır ya da kendi istekleri üzerine alınmıştır. veya hizmetlerinden yeteri kadar istifade edilemediği için alınmıştır; biz idareten takdir hakkımızı kullanmışızdır ve almışızdır. Bundan dolayı da ne yasalara nede mevzuatımıza aykırı her hangi bir uygulamamız söz konusu değildir. Varsa eğer tabiatıyla bunun yasal yolları var, zaten müracaat ediyorlar, biz de bunun gereğini yapmaya çalışırız.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Mahkemeler yanlış mı karar veriyor?

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Şırnak'a bayanları gönderdiniz?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sayın Çiftçi, Şırnak diyorsunuz; sizden bir arkadaşımız da geldi — gazetelere beyanat veren bir arkadaşımız — şimdi burada kendisi yok. Genel müdür geldiğinde kendisine izahat vermiştir; Türkiye'de ilk defa bir uygulama yapıyorlar. Bu gönderdiğimiz insanların önemli bir kısmı sosyal çalışmacıdır, sosyal hizmet uzmanıdır; yani görevi uzmanlıktır. Kurum ve kuruluşlarımızda 25 bine yakın insan var, fakat bunlarla ilgili hiçbir sosyal hizmet araştırması yapılmamış, sosyal çalışma yapılmamış. Bu insanların kurumlarımızdan beklentileri ne, hangi ailelerden geliyor; bunun kaynağına inilmeden sadece evrakları tamam olanlar bu kurumlara alınmış, ondan sonra da yediriş içirilip 18 yaşına gelinceye kadar bakmışız, sonra da tekrar serbest bırakmışız.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Gidenler...

BAŞKAN — Sayın Çiftçi, lütfen...

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bir uzmanlığın gereği olarak bu araştırmalar Türkiye'de ilk defa yapılıyor. Bunların görevleri de uzmanlıktır.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Bayanlar?..

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bir dakika. Bir taraftan doğuda kaliteli memur yok, vesaire yok; biz bu kaliteli memurlarımızla — siz öyle kabul ediyorsunuz — bir araştırma yapıyoruz. Araştırmayı 3 günde bitirir döner; geçici görevle gitmiş. 10 günde döner gider.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Bayanlar?..

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sosyal hizmet uzmanı; bu, bayan da olur, erkek de olur. Maaşı erkek farklı, kadın farklı almıyor ki. Araştırmanın gereği ne ise o yapılıyor.

BAŞKAN - Sayın Çiftçi, sizi uyarıyorum.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bu yapılmaya da devam edecektir.

BAŞKAN — Sayın Bakan bir dakika.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Sayın Başkan, ne diyorsun sen?

BAŞKAN — Size bir uyarıma cezası veriyorum.

BAŞKAN — Sayın Bakan, bazı sayın üyeler, görüldüğü gibi karşılıklı sualli cevaplı görüşmeyi adet ve metod edinmişlerdir. Genel Kurulu muhatap alırsanız isabet olur.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Sizin tutumunuzu reddediyorum. Külhan bey misiniz, Başkan mısınız? Yakışmıyor... Polis misiniz?

KAMER GENÇ (Tunceli) — Orada ceza verip Meclis yönetilmez.

BAŞKAN — Devam buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Biz burada hakikaten yasalarda öngörülen şekliyle, yasaların bu kuruma yüklediği mükellefiyetleri, insanların, hangi tip ailelerin sorunları var, korunmaya muhtaç çocuklar hangi ailelerden geliyor bunların tespiti yapılıyor.

.....
Şimdi, bu iddiaların yazıldığı basında, aynı zamanda bunlar da yazıldı; ama biz şimdi, sadece meseleyi 311 üniteden ibaret, 25 bin kişinin kaldığı yerlerde, "Şu tayin niye buraya çıktı, öbür tayin neden buraya çıktı" tarzındaki dar bir meseleye getirir bırakırsak, o takdirde bu işin içerisinden çıkılması mümkün değil. Kaldı ki, bizim kurumumuzda 10 bine yakın personel çalışıyor. 10 bine yakın personelin çalıştığı bir yerde, 300 tane tayinin yapılması kadar normal bir şey yoktur. Kaldı ki, bir başka şey daha var:

KAMER GENÇ (Tunceli) — Siyasi amaçlı tayin yapıyorsunuz.

ABDÜLBAKİ ALBAYRAK (İstanbul) — Belediyeleri militan doldurdunuz be, sen ne konuşuyorsun.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Siyasi amaçlı tayin değil bunlar. Siyasi amaçlı hiçbir tayin yapmamışızdır. Başta da söyledim...

BAŞKAN — Yerinizden müdahale etmeyin efendim.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Biz hiç kimsenin siyasi kanatını bilemeyiz. Hizmetin gereği ne ise, onu yaptık, bunu yapmaya da devam ederiz. Bunda da hiç kimsenin tereddütü olmasın. Çünkü burada kalan insanlar, hakikaten korunmaya muhtaç insanlardır. Benim çocuğum da olabilirdi, sizin çocuğunuz da olabilirdi. Burada siyaset yapmayız, yaptırmayız da ama görevden aldığımız adamlar, görevin gereğini layık ve hile yerine getirmiyorsa, onu da sırf filanca zamanda tayin edildi diye, o çocuklara gerekli ihtimamı göstermiyorsa, annelik yapmıyorsa, babalık yapmıyorsa, onu, o görevde tutmamız da asla mümkün değildir. Bunu herkesin böyle bilmesi lazım.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Keşke öyle olsa Sayın Bakan...

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Evet, böyle mümkün değildir; ama şimdi merak ettiğim bir husus var, bu görevden aldıklarımız hep sizin kapınızı çaldığına göre, acaba sizin partinizin militanları mı bunlar diye merak ediyorum. Bir başka siyasi partimiz daha var, hiç o taraftan ses çıkmıyor, hep size geliyor. Acaba orada parti olarak bir kümeleşme mi yaptınız?

RIZA YILMAZ (Ankara) — Genel Müdür sizin militanınız mı?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Kaldı ki, biz meseleye öyle de bakmıyoruz. Bunlar, devletin memurudur, devletin yasalarına göre hizmet etmek mecburiyeti vardır. Hizmetinden yararlanamı-

yorsak, bunların tayini yapılır; Ama, bir başka şey daha tasarruf genelgesi gereği dışarıdan adam atama yerine, açıktan adam atama yerine, başka yerlerde olduğu gibi, mahalli idarelerde olduğu gibi açıktan adam atama yandaş doldurma yerine, eğer bir yerde bir yoğunlaşma varsa, orada hizmetten fazla hizmetin gereğinden fazla kişi varsa, onları başka yerlerde değerlendirmek noktasında bir tasarrufumuz olmuştur... Şimdi, İzmir'deki kişiyi Uşak'a tayin etmiş olmakla kıyım mı yapmış oluyoruz, bir siyasi tasarruf mu yapmış oluyoruz? Hizmetin gereği ne ise o yapıyor.

Kaldığı, bunlar devlet memurudur. Devletin dediği yerde çalışmak durumundadır; işe girerken böyle girer. Şimdi 411 tane sosyal çalışan var, 100 tanesi Ankara'da bulunuyor, 100 kişisi. Halbuki, Ankara'da bulunan bizim kurumlarımız, yani, sosyal hizmet uzmanı olan 400 kişiden 100'ü buradan kaldığına göre, her dört kişiden biri burada demektir. Ama, Ankara'daki kurum ve kuruluşlarımızda kalanlar ise Türkiye'dekinin yirmide biridir, yirmide biri Ankara'da kalıyor. Şimdi, bu 100 kişinin ister araştırma sebebiyle, ister teftiş sebebiyle bir başka yere nakledilmiş olması halinde burada yasalara aykırı herhangi bir usulsüzlük de söz konusu değildir. hizmetin gereği ne ise o yapılmaya çalışılıyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Var mı yok mu bunu araştıralım.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Şimdi bir başka şeyi daha ifade etmek istiyorum. "Sözleşmeli personel çalıştırılıyor" deniyor. Bu önerenin ne kadar araştırmaya dayanmadan, sadece dışarıdan söylenenlerle yazıldığı ortadadır. Bizim kurumumuzda sözleşmeli bir tek personel çalışmıyor, bir tek personel. Bizim kurumlarımızda çalışanların hepsi 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabidir, o kanun gereği ne alması gerekiyorsa, onu alıyor. Hiç kimseye bunun dışında bir ödeme yapmamız da esasen mümkün değil.

Diğer taraftan Sosyal Hizmetler Genel Müdürü "Falanca maçı, falanca maçı takip için gitti" tarzında bir iddia var. bunu ispat ederseniz ben gereğini yapmaya hazırım.

Bir tek şey söz konusu değildir. "Uçaklarla şuraya denetleme, buraya denetleme..." Bahsedilen Keçiören Spordur. Keçiören Sporun İstanbul'da, İzmir'de maçı yok. Uçakla bizim kurumlarımıza gidilip gelinebileceği yerler de bunlardır. Bir tek defa genel müdür uçakla bu maçı için veya bir başka maçı için gitmiş değildir. İki şey birbirine karıştırılıyor. Keçiören politikasıyla sosyal hizmet politikası biraz birbirine karıştırılıyor, ondan dolayı da böyle yanlışlıklara düşülmüştür.

RIZA YILMAZ (Ankara) — Onu karıştıran genel müdür.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Araştıralım?..

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bir başka şeyi daha söyleyeyim: En son uygulamamızı söyleyeyim size: "Su paraları verilmedi" diye kreşlerin, huzurevlerinin sularını kesti Ankara Belediyesi.

RIZA YILMAZ (Ankara) — Niye vermiyorsunuz paraları?..

KAMER GENÇ (Tunceli) — Cesaretin yok ki kabul edesin.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bu önerge yerinde verilmiştir, reddedilmesi gerekir. Ama, şunu ifade etmek istiyorum. Bu önerge reddedilir...

Hepinize saygılar sunuyorum (ANAP sıralarından alkışlar).

BAŞKAN — Sosyal Demokrat Halkçı Parti Grubu adın Ankara Milletvekili Sayın Başer Baydar, buyurun efendim.

SHP GRUBU ADINA BEŞER BAYDAR (Ankara) — Sayın Başkan, sayın üyeler, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ile ilgili iddiaların gerçeklik derecesini tespit etmek amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önerge üzerinde SHP Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesile ile Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, konuya derinlik kazandırmak için, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun kuruluş gereksinimini ve amacını hatırlatmakta yarar görüyorum. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Kuruluş Yasasının "Amaç" başlığını taşıyan 1'inci maddesi, "Bu kanunun amacı, korunmaya, bakıma veya yardıma muhtaç aile, çocuk, sakat, yaşlı ve diğer kişilere götürülen sosyal hizmetlere ve bu hizmetleri yürütmek üzere kurulan teşkilatın kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları ile, faaliyet ve gelirlerine ait esas ve usulleri düzenlemektir" dedikten sonra, yine aynı yasanın tanımlar başlığını taşıyan 3'üncü maddesi de; sosyal hizmetleri şöyle tanımlamaktadır.

"Sosyal hizmetler kişi ve ailelerin kendi bünye ve çevre şartlarından doğan ve kontrolleri dışında oluşan maddi, manevi ve sosyal eksikliklerinin giderilmesine ve ihtiyaçlarının karşılanmasına, sosyal sorunların önlenmesine ve çözülmesine ve yardımcı olmasına ve hayat standartlarının iyileştirilmesi ve yükseltilmesini amaçlayan sistemli ve programlı hizmetlerin bütünüdür" der.

Görülüyor ki, bu kurum yüce bir amaç için çok kapsamlı bir hizmet ağı ile de görevli bulunmaktadır. Bu kurumun üretmek durumunda bulunduğu hizmet esasen devletimizin niteliğini oluşturan sosyal hukuk anlayışının da bir gereğidir.... Böyle bir ortamda kurumun başarısı için öncelikle hizmete ilişkin esasların tespit edilmesi, hizmetin etkili ve kapsamlı bir biçimde ele alınması ve belirli standartların uygulanması zorunlu bulunmaktadır. Bir başka şekilde ifade edecek olursak; kurum objektif, yansız, tümüyle bilimsel bir çalışma yönetimi uygulanması, kısıtlı olanakları en verimli bir biçimde öncelikli işlere göre kullanması kurumun başarısı için ön ve temel koşullardır. Acaba du-

rum böyle midir? Dikkat edilecek olursa kurum amacında kimsesiz muhtaç, yaşlı, sakat, kısacası bakıma muhtaç kişilerle ilgilidir, yani milliyetle, ırkla ve mezheple ilgisi yoktur. Hangi milletten olması, hangi ırktan olmasının hiç mi hiç önemi yoktur. Asıl önemli olan, yukarıda bahsedilen bakıma muhtaç kişiler olmasıdır.

Amacı ve hizmeti bu denli berrak olan bu kurumda, yönetime ideolojik ve ırksal bir yaklaşım, tek kelimeyle işkencedir, cinayettir. Üzümlere belirteyimki, her ne kadar bu Meclis araştırması 9 ay öncesinde verilmesine rağmen halen güncelliğini korumaktadır ve kurumda insanlığa sığmayan uygulamalar devam etmektedir.

Sayın milletvekilleri, bu onur kırıcı kıyım ne zaman başlamıştır? 26 Mart yerel seçimlerinde ANAP için esen fırtınada koltuğunu kaybeden Keçiören eski Belediye Başkanı Sayın Melih Gökçek Kurumun başına geçince başlamıştır. burada şu hususu da dikkatlerinize sunmakta yarar görüyorum. Melih Gökçek, bu göreve bir iktidar değişikliği dolayısıyla gelmemiştir, yani iktidar yine ANAP idi, kurumun başındakiler de ANAP'ın bürokratlarıydı. Acaba Melih Gökçek gelene kadar Kurum çok mu kötüydü, Melih Gökçekten sonra mı düzeldi? Bu tespiti Sayın Bakan Cemil Çiçek kabulleniyor mu? İlgilerin bu konudaki anlayışlarını bilemiyorum, ama seçim vurgunu yiyen Sayın Gökçek, bir çırpıda bilinçaltını kusmuştur.

BAŞKAN — Sayın Baydar, Genel Kurulda kendini savunma imkânı olmayan şahıslardan bu kadar ayrıntıyla söz etmeyelim. Lütfen...

RIZA YILMAZ (Ankara) — Sayın Bakan onu savunuyor.

BEŞER BAYDAR (Devamla) — Kurumun başındaki insan.

BAŞKAN — Anlıyorum, biliyorum, ama kamu görevlisidir, bir kamu görevlisinin burada zatîalinizle siyasî bir tartışma yapması ve kendini savunması imkânı yoktur.

RIZA YILMAZ (Ankara) — Ne söyleyecek?..

BAŞKAN — O bakımdan, istirham ediyorum, Sayın Bakana hitap edin efendim.

BEŞER BAYDAR (Devamla) — Sayın Başkan, polemige girmek istemiyorum, ama Kurumun başındaki genel müdürün...

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Siz Başkan olarak onu savunuyorsunuz zaten, onun savunmasına gerek yok.

ONUR KUMBARACIBAŞI (Kocaeli) — Suçlu olan o...

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Onun savunmasına gerek yok. Siz savunuyorsunuz.

BAŞKAN — Efendim ben, zatî âlinize tanıdığım ağırlık kadar tutanağı topladım, getirttim, inceledim. Bu müdahaleyi keyfi yapmıyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisinde müzakerelerin geleneği efendim.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Benim yanında hafif kalırsın. Başkan gibi konuş.

BAŞKAN — Evet, Başkan gibi konuşuyorum; "zatî âliniz" diyorum, ne diyeyim efendim?

RIZA YILMAZ (Ankara) — Mamak Belediye Başkanı hakkında konuşulurken niye müdahale etmediniz?...

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Kilomun yanında hafif kalırsın.

BAŞKAN — Zatî âliniz, Yüce Meclis çatısı altında "Külhanbeyi" deyişini kullandınız, ben mukabele etmedim.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Sen Yüce Meclisin Başkanısın, savunman değilsiniz.

BAŞKAN — Muhakkak öyleyim, teşekkür ederim. Zaten bunu anlatmaya çalışıyorum.

Devam buyrun Sayın Baydar.

BEŞER BAYDAR (Devamla) — Burada asıl biraz önce konuşan Başkan, Sayın Genel Müdürün yürüttüğü görevlerden sorumludur. Burada ki muhatap, genel müdürlüktür, başındaki insandır. Asıl bu uyarı siz, burada olmayan belediye başkanı hakkında konuşan Sayın Bakana hatırlatmanız gerekirdi. Yanlış bir hatırlatma yapıyorsunuz.

BAŞKAN — Efendim ben, şu anda kürsüde zatî âliniz olduğunuz için sizden istirham ettim. Hangi arkadaşım aynı yola girse o arkadaşım dan da rica ederim.

Devam buyrun efendim.

BEŞER BAYDAR (Devamla) — Peki ne yapmıştır da, bizler böyle düşünüyoruz?.. Sayın Genel Müdür, sosyal hizmet uzmanı olmadığı gibi buna benzer bir yerde de üst düzeyde hizmet görmemiştir. Ama, ilkelere çok bağlı, örgütçü, aynı yapıda siyasî ideolojiye göre kadrolaşmayı çok iyi becerebilmektedir. Partizanlığı ve militanlığı dillere destan olmuş bu genel müdür, onları ve hatta yüzleri bulan kovuşturma dosyalarından henüz aklanmamıştır. Dosyalarının çoğu ünlü genel müdürün konusunda olsa gerek; inatçı ve ısrarlı bir tutumla yetkililer tarafından yargıya intikal ettirilmemektedir.

Bu eski belediye başkanı, belediye başkanlığının tadına doymamış ve yerel yönetim seçimlerinin sonuçlarını içine sindirmemiş olsa gerek. Bu sayın genel müdür, kurumun olanaklarını bu uğurda sonuna kadar kullanmaya kararlı görülmektedir.

Kurumda hizmetin niteliğine göre sosyal hizmet uzmanları, eğitimciler, pedegoglar, doktorlar ve sağlık personeli gibi ihtisas elemanı personelerle gerek varken, genel müdür, tümüyle partizanlığa yönelik bir kadrolaşmaya gitmiştir. Birçok demokrat, uzun yıllardan beri çalışarak uzmanlaşmış insanlar sürgüne gönderilirken Genel Müdür en

önemli kadroları ve görevleri yakınlarına ve siyasi yandaşlarına adeta peşkeş çekmektedir. Konunun açıklığa kavuşması için buradaki 20 dakikalık sürenin yetmesine imkân yoktur. Ancak, bu süre içerisinde "Evet", "Hayır" denilebilir veya çok soyutça "Yanlıştır", "Doğrudur" denilebilir.... Eğer aşağıda örneklerini vereceğim iddialar doğru ise bu iddiaların araştırılması birkaç bürokratin dışında kimseyi rahatsız etmeyeceği gibi konu ile ilgili kamuoyu vicdanını da rahatlatacaktır. Konunun ciddiyetini ortaya koymak için kurumun önemine tarihsel bir derinlikte bakalım. Çağımızın ayırıcı özelliklerinin başında hiç kuşku yok ki, bilime ve uzmanlaşmaya olan inanç ve gereksinim gelmektedir. Bilim ve teknolojiye dayanan çağımızda sosyal politika alanlarında ve özellikle sosyal hizmetlerde yaratıcı mesleki ve bilimsel bilgilerle donanmış meslek elemanlarına gereksinime duyulacağı açıktır. Dünyada ve ülkemizde bakıma, yardıma ve korunmaya muhtaç aile, çocuk, yaşlı, sakat tüm insanlara götürülen hizmetlerde sosyal hizmet uzmanları bilimsel düzeyde sorumluluk yüklenmektedir. 1873'lerden başlayarak başta İngiltere ve ABD olmak üzere sosyal refah alanında gelişmiş ülkelerde sosyal hizmet bir bilim dalı ve meslek olarak gelişmiş ve uygulanmıştır. Ülkemizde 1960'lı yıllardan sonra başlayarak sosyal hizmetler bilimsel bir çerçeve ve sosyal devletin bir gereği olarak ele alınmaya başlanmıştır. Türkiye'de sosyal hizmetler alanında görev yapmak üzere üniversite düzeyinde eğitime 1961 yılında başlanmıştır. Bu eğitim bugün de yüksek lisans ve doktora düzeyinde genişleyerek başarıyla sürdürülmekte ve yeni mezunlar verilmektedir. Türkiye'de sosyal hizmetlerin bilimsel bilgi ve beceri deneyimine sahip 1.000'in üzerinde sosyal hizmet uzmanı ve yine sayısı bunlara eklenebilecek psikolog, çocuk gelişimi eğitimi uzmanı görev yapmaktadır. Üstelik bu uzman grupları hizmet verdikleri korunmaya, bakıma muhtaç insanlara sevgiyle, saygıyla, bilimsel bilgi ve beceri deneyimleriyle hizmet vermektedirler. Bu uzman grupları mesleklerinin temel felsefesinin doğrultusunda, insanlara hiçbir ayırım yapmadan hizmet vermenin azmi, çabası ve sorumluluğuyla hizmet etmektedirler. Ve bunda da bugüne kadar başarılı olmuşlardır. Bundan böyle aynı azim ve kararlılıkla hizmetlerini sürdürüp, başarılı olacaklardır. Üniversite düzeyinde sosyal hizmetlerin eğitimini alan sosyal hizmet uzmanları, ülkesine, mesleğine ve hizmet verdikleri insanlara karşı görevlerini yerine getirmede bundan böyle tereddüt etmeyeceklerdir.

Türkiye, sosyal devlet olmanın sorumluluğu altında sosyal hizmetleri uygulamada 25 yıllık ciddi bir birikimi geride bırakmıştır. Bu birikim içerisinde dikkati çeken en önemli yönlerden birisi de kurumların hiçbir dönemde politik arenalar haline getirilmemiş olmasıdır. Bu kurumlarda, toplumda güç durumunda kalmış insanlara hizmet götürülmektedir. Bu kurumlarda atılacak her bir adım, söylenecek her bir sözün bile büyük önemi vardır. Sosyal hizmet kuruluşlarında hiçbir mesleki bilgisi, deneyimi olmayan insanlara yer açmak için bir süredir süregelen kampanya ve terörün, her şeyden önce bu kuru-

luşlarda bakılıp korunan insanlarımıza zararı olacaktır. Herbiri kendi alanında saygıdeğer olan meslek elemanlarından bugün yönetim kademelerine getirilen arkeoloğun, imam-hatiplilerin, jeoloğların, tapucuların sosyal hizmet kuruluşlarıyla ne ilgisi vardır? Bu meslek elemanlarının sosyal hizmet kuruluşlarıyla ilgili bilgileri, deneyimleri ve becerileri nelerdir?

Bütün dünyada sosyal hizmet kuruluşlarında görev yapan meslek elemanları bunun bilgi, deney ve birikimine sahip elemanlardır.

Sosyal hizmet kuruluşlarının yönetimi günlük şovlarla yada politik atamalarla sürdürülemeyecek kadar güç bir iştir. Türkiye'de sosyal hizmetler alanındaki 25 yıllık birikimin silinip atılması olanaklı değildir. Her biri en az 10 yıllık deneyime sahip uzman elemanları sahate gerekçelerle sürüp dağıtarak odacısından memuruna kadar insanları tedirgin edip, özellikle okulların açılması bekledikten sonra tayin ederek başarıya ulaşmak olanaklı değildir.

Yetimin, öksüzün hakkını korumak en başta sosyal hizmet kuruluşlarını yönetenlerin görevidir. Kız yetiştirme yurtlarının fahişe, erkek yetiştirme yurtlarının hırsız yuvası olduğunu söylemek ya da bu anlamaya yol açacak beyanlarda bulunmak çocuklarımıza yapılmış en büyük lekeleme ve kötülüktür. Bunu daha sonra yalan yanlış yalamamanın da yararı yoktur. Kurumun en yetkili ağzınca böylesine lekelenen çocuklarımızın toplumu içinde düştükleri durumun faturasını kim ödeyecektir. Bu kurumun bağlı olduğu Bakanlık ve bakanlar şimdiki yönetimden farklıydılarki, herşeye yeni başlamış gibi rol yapmaktadır. Yetiştirme yurtları —ki doğru değildir— "ahır gibi" diyen zihniyet bu soruyu niçin, kendisini o göreve getiren ve bu kurumu yıllardır yöneten zihniyete sormamaktadır.

Evlat edinmeden, kreş yönetmeliklerine kadar sosyal hizmetler alanındaki yeni bilgisizliğin acı ve rahatsız edici diğer izlerinde görülmeye başlanılmıştır. Başarılı parlak yöneticiler ilk icraatlarını kreş ücretlerini artırarak göstermişlerdir. Bugün Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kreşlerinden kapı dışarı edilen çocuklar ve velileri güç durumdadır. üstelik, kreşlerde yarı kapasite ile çalışır hale gelmiştir.

Yavuz hırsız ev sahibini bastırabilecek midir? Bir yandan bilgisizlik, cehalet ve politik kadrolaşma, diğer yanda bir dizi yolsuzluk, Türkiye'de sosyal hizmetler kuruluşlarının üzerinde kara bir bulut olarak çöktürülmektedir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Cumhuriyet Hükümetinin eseridir. Bu kurum üzerinde oynanan oyunları şiddetle kınıyor ve kamuoyuna duyuruyorum.

Kurumdaki bitmek bilmeyen uygulamalara kısaca bir göz atarsak: Sayın Genel Müdür, Genel Müdürlüğe atanır atanmaz ekibini kurarak çalışmalara başlamıştır. Ekipte yer almanın kıstasları arasında; eski

belediyeçi olmak ve yakın çevrede bulunma ve akraba olma gibi kıstaslar önemli rol oynamıştır. Genel Müdürün uzaktan akrabası havasını veren Ali Tekin Gökçek, önce Seyranbağları Huzurevi Müdür Yardımcılığına, arkasından da Saray Rehabilitasyon ve Eğitim Merkezi Müdürlüğüne vekaleten getirilmiştir.

HAYDAR KOYUNCU (Konya) — İsim vermeyin.

BEŞER BAYDAR (Devamla) — Uygulamayı anlatıyorum, isim vermeden anlatamam ki.

HAYDAR KOYUNCU (Konya) — Ama olmaz ki.

BEŞER BAYDAR (Devamla) — Araştırma açılırsa bunların doğruluğu yanlışlığı ortaya çıkar.

Sakat ve özürliülerin bakımıyla ilgilenen merkeze, hiçbir mesleki formasyonu olmayan eğitim enstitüsü mezunu Ali Tekin Gökçek getirilmiştir. Tekin Gökçek, hanımını da aynı işyerine alarak ekip çalışmasına güzel örnekler vermeye başlamıştır. Tekin Gökçek, Belediye Kūşat Müdürlüğünden, Melih Gökçek'in Belediye Başkanlığından ayrıldığı gün Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Yurdu Müdür Yardımcılığına atanmasının arkasından Sosyal hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü olmasıyla birlikte görev değiştirerek emekli müktesebi 7'nci derecede iken, ödüllendirilerek 3'üncü dereceye ataması yapılmıştır. Bu ayrıntıların yanı sıra, Tekin Gökçek, ekibini daha iyi kontrol edebilmek amacıyla lojmana yerleştirilmiştir. Tekin Gökçek'in zihinsel ve ortopedik özürli çocuklar hakkındaengin bilgisinin nereden geldiği merak konusu olmaktadır. Diğer bir merak konusu ise, Keçiören Belediyesi Kūşat Müdürü iken, haksız atama yapılması nedeniyle kendisine 1.5 milyon lira zımnet çıkarılması ve bu zımneti taksit taksit —şu anda— ödediği söylenileridir.

Değerli arkadaşlarım, bunların doğru veya yanlışlığını biz kapsamlı bir araştırma açarsak daha da iyi anlayacağız. Vereceğimiz örnekler sayılamayacak ve bu kısıtlı süreye sığmayacak kadar çoktur.

Bu arada, yine, biraz önce Sayın Bakanımızın "Geldiniz de göstermedik mi?" dediği konuda bir şey hatırlatmak istiyorum. Bundan bir yıl önce, aynı konuyla ilgili, sözlü olmayan, yazılı cevap verilmesi için sorulmuş sorulara bile halen cevap verilmemiştir ve gündemdeki yazılı soru önergeleri sözlü soru haline dönüşmüştür. Konuya açıklık getirilmesi bakımından, o gün sorulan ve bugün hâlâ cevaplandırılmayan birkaç soruyu açıklama gelir düşüncesiyle aktarmak istiyorum.

26 Mart genel yerel seçimlerini kaybeden Sayın Genel Müdür, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne getirildikten sonra, bu kuruma kimlerin hangi kadro ve görevlerle atanması yapılmıştır?

Melih Gökçek genel müdürlüğe getirildikten sonra, kurumun merkez ve taşra teşkilatında kaç kişinin görev yeri değiştirilmiş? Kaç kişi açığa alınmıştır?

Kapalı olan Ayaş Yetiştirme Yurduna müdür atanmış mıdır? Bu kişiye görev yapmadan maaşı ödenmekte midir? Çocuk sattığı iddiasıyla görevden alınan Adana Sosyal Hizmetler Müdürünün önce öğretmenliğe atandığı, daha sonra Genel Müdürlüğe Mercedes marka otomobil bağışı yaptığı ve böylece Balıkesir İl Müdürlüğüne getirildiği doğru mudur?

KAMER GENÇ (Tunceli) — Hesabına gelmez onların.

BEŞER BAYDAR (Devamla) — Yetiştirme yurtlarını kabulde sıralamalarda adil davranılmakta mıdır? Kreş ve gündüz bakım evlerindeki kabul ve çıkarma işlemleri aileleri mağdur etmekte midir? Kreş ve gündüz bakımevlerindeki beslenme programları standartlara uygun olarak yapılabilmekte midir?..

Benzer konularla doldurmak istemediğim için, konuyla ilgili olarak basına yansıdıktan sonra gelen birkaç mektubu takdirlerinize sunmak istiyorum.

Mektup şöyle başlıyor: Bizler hangi milletteniz? Sayın Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü Melih Gökçek'e soruyoruz, bizler neyiz? İnsansak hangi milletteniz? bizleri tembellik, hırsızlık ve ahlaksızlıkla suçlamaya çalıştın. Soruşturma açtındın, müfettiş gönderdin, bir suç unsuru bulduramadın. Tüm iftiraların asılsız çıktı. Üzülerek bildiriyoruz, bazı basın organları da yardımcı oldu, asıllı asılsız, ne dediyse yazdı. Biz sesimizi duyuramadık; çünkü, arkamızı dayayacak dayımız yoktu. Türkiye Cumhuriyetinde bir genel müdüre yakışmayacak yeni oyunlar sergilemeye başladın. Kuruma atadığın bir sokak kabadayısından farksız yeni müdür Ercan Özok'u da alet ederek, kurumdaki kimsesiz çocuklara baskı yaparak şikayet dilekçeleri toplamaya başladın. 13.10.1989 Cumartesi, 14.10.1989 Pazar günleri, eski çalışanlar hakkında, 50'nci Yıl Yetiştirme Yurdundaki çocuklara geceleri baskı yaparak dilekçe topladığınız tespit edildi.

Sayın Bakanımız Cemil Çiçek'e sesleniyoruz; 50'inci Yıl Yetiştirme Yurdunda köleler ve asiller olmak üzere iki grup personel çalışmaktadır. Köleler; eski çalışanlar, bunlar tüm kurumu tek başına bir kişi temizlemeye çalışanlar, sekiz kişinin yaptığı işi tek başına yapanlardır. Asiller; Melih Gökçek'in, bunlar sadece maaş almak için özel arabalarıyla kuruma gelip imza atanlardır. Nitekim, 12.10.1989 tarihinde iki aylık imzaları toptan atmışlardır. Kurumda 25, 26 yardımcı hizmetli görülürken, sadece bunun 7 tanesi hizmet vermektedir. Asillerden sadece 1 tanesi kuruma gelmektedir. O da müdürün koruması olarak, müdürün makamında oturmaktadır.

Bir defa daha sizi sağduyulu, gerçekleri gören, suçsuzlara suç yüklememeye çalışmayan bir genel müdür olmaya, bu kurumları kötü emellerinize alet etmemeye çağırıyoruz.

Bu bir tane müşteki ve imzalı ve ad ve soyadları belirtildiği 13 şahidin yazdığı bir mektup.

Yine basında 10 Eylül 1989 tarihinde haftalık bir derginin bir köşesinde, "Yetiştirme Yurdunda Tecavüz" başlığı altında; "Yetiştirme yurdu çocukları olarak Melih Gökçek ile gelen keyfi idarenin araştırılarak, biz kimsesiz çocuklara sahip çıkılmasını bekliyoruz. Melih Gökçek'in bir akrabası, sosyal hizmetlerde müdürlük yaparken meydana gelen tecavüz olayı neden örtbas edildi. Müfettiş raporları ne oldu? En küçük bir araştırmada gerçeklerin ne kadar acı, idarenin ne kadar yozlaşmış ve genç nesillerin kimlere emanet edildiği görülecektir.

Değerli aradaşımlarım, buna benzer olarak gelmiş bir sürü yazılı örnekler var. Sizleri, bunlarla fazla meşgul etmek istemiyorum; ancak, Sayın Bakanın biraz önce burada belirttiği, "Bu kadar basit bir olayı nasıl ciddi bularaktan Meclise getirdiniz?" dedi. Elimde, bu zamana kadar aşağı yukarı değişik 10-15 tane gazetenin büyük puntolarla çıkmış buradaki kesilmiş kopyaları vardır. Hadi diyelim ki biz bu konuyu çok hafif bulduk. Bu adar süre içerisinde, bu değerli basın mensupları; hem de bir gazeteye de ait olmayan en az 9-10 çeşit gazeteye mensup olan gazeteci arkadaşlarımız, çok hafif olan bu konuyla acaba köşelerini neden doldurdular? Bu da bir merak konusudur. Bunun yanında, elimde, tayini çıkmış, bir yerden başka bir yere aktarılan yüzlerce insanın resmi belgeleri vardır. Gerekirse —ki eğilime göre Sayın Bakan "Meclis araştırması gerekmez" diyor; ama öyle inanıyorum ki Genel Kurul, bu konunun açıklığı için kapsamlı bir araştırma açılacağı doğrultusunda karar vereceği inancını taşıyorum—bunun haricindeki bilgilerimi de 10 dakikada belirtmek üzere şimdilik saygılarımı sunuyorum (SHP sıralarından alkışlar).

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Baydar.

Sayın milletvekilleri, Anavatan Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Mehmet Çevik.

Buyurun Sayın Çevik. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA MEHMET ÇEVİK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sosyal Demokrat Halkçı Parti milletvekillerinin, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü Sayın Melih Gökçek hakkında vermiş oldukları Meclis araştırma önergesini Anavatan Grubu adına cevaplandırmak için sözlü bulunmak-tayım. Bu vesileyle Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun görevleri, teşkilat yapısı 1983 yılında çıkartılan 2828 sayılı Kanunla belirlenmiş bulunmaktadır. Kurum kurulmadan önce bu

alandaki görevleri, Sağlık Bakanlığına bağlı korunmaya muhtaç çocukları koruma birlikleri ve Çocuk Esirgeme Kurumu yerine getirmekteydi. Bu dönemlerde ifa edilmek istenen görevin sosyal muhtevanın hasasiyetine ve önemine uygun bir şekilde kamuoyuna mal edilemeyeşi, gerekli kaynakların yaratılamayışı, Anavatan iktidarını meseleye derhal eğilmesini icap ettirmiştir. Bunun neticesi olarak yukarıda ifade ettiğim gibi, 1983 yılında yeniden şekillendirilen Çocuk Esirgeme Kurumu, yaptığı icraatlar ve uhdesindeki meselelere getirdiği çözümlerin yanı sıra meseleyi kamuoyuna mal ediş şekliyle asli fonksiyonunu tam olarak icra etmeye başlamıştır.

Kurum Başbakanlığa bağlandıktan sonra 1989 yılına kadar, 20 çocuk yuvası, 14 yetiştirme yurdu, 8 kreş ve gündüz bakımevi 15 huzurevi, 1 rehabilitasyon merkezi hizmete açılmıştır. 1990 yılında da 8 çocuk yuvası, 5 yetiştirme yurdu, 3 huzurevi, 4 bakım ve rahabiliasyon merkezi açılmıştır.

Tayin ve atamalarla ilgili iddialar tamamen gerçek dışı ve hissi iddialardır. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumundan bugüne kadar üç türlü tayin yapılmıştır.

1.- Meslek dallarındaki yığılmaların önüne geçmek için yapılan tayinler. Bunlara misal olarak, kurumda, Sayın Bakanımın da ifade ettiği gibi, 400 çalışmacı görev yapmaktadır. Bunların yüzden fazlası Ankara'da görev yaparken, geri kalan 72 vilayete 300 sosyal çalışmacı düşmektedir.

Değerli milletvekilleri, Sosyaldemokrat Halkçı Parti milletvekili arkadaşlarımızın her zaman gündeme getirdikleri, taşra teşkilatlarının Anadolu vilayetlerinin geri kalmışlığını, bu mesele dolayısıyla neden görmemezlikten geliyorlar. En hassas bir meselede Doğu Anadolu'ya, Güneydoğu Anadolu'ya yetişmiş, uzmanlaşmış arkadaşların gitmesini neden yadırgıyorlar; anlamak mümkün değildir.

İkincisi ise, müfettiş soruşturması neticesi kusurlu bulunan personele ilgili tayinler.

Üçüncüsü ise, idari personelin yeniden tanzimi için yapılan tayinler. Buna da bir misal vermek istiyorum; İstanbul-Küçükyağlı'da 324 çocuğa 46 personel düşerken, İzmir-Karşıyaka'da 150 çocuğa 86 personel düşmektedir. Yeni açılan yurtlar için personel gerektiğini de takdirinize bırakıyorum.

Kurum bütçesi 1989 yılında 59 milyar TL. iken, 1990 bütçesi 185 milyar TL.'dir. 1989 yılına kadar son beş yılın artışı yüzde 40 iken,

1990 yılında bu artış yüzde 213'tür. Bu rakamlar dahi iktidarımızın sosyal devlet ruhuna uygun olarak meseleye verdiği önemi gösterir zannediyorum.

Değerli milletvekilleri, imam-hatip mezunları ve tapucuların işe alınması bu memlekette yasak mıdır? Bunlar Türk insanı değil midir? Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunda bir inşaat dairesi başkanlığının bulunduğu bilmeyecek kadar cahil misiniz? Neden araştırmadınız?

..... araştırma yapsınlar; şayek geçen senet ve bu sene Melih Gökçek'in uçaklarla taşra vilayetlerine gittiğini ispat edemezlerse ve Çocuk Esirgeme Kurumunda yüksek ücretle sözleşmeli eleman alındığını ispat edemezlerse, bu önerge sahiplerini bu Yüce Meclisin çatısı altında Türk Milletine müfteri olarak ilan ediyorum.

BEŞER BAYDAR (Ankara) — Meclis araştırması açalım o halde.

RIZA YILMAZ (Ankara) — Meclis araştırması açalım da görelim.

MEHMET ÇEVİK (Devamla) — İleri sürülen iddiaların hissî iddialar ve gerçek dışı iddialar olduğu kanaatine vardığımızdan ve hiçbirisinde somut örnekler veremediklerinden dolayı Anavatan Partisi Grubu olarak bu Meclis araştırması önergesine ret oyu vereceğimizi bildiriyor. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum (ANAP sıralarından "Bravo" sesi, alkışlar)

Doğru Yol Partisi Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Cemal Alişan konuşacaklardır.

Buyurun Sayın Alişan

DYP GRUBU ADINA CEMAL ALIŞAN (Samsun) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ankara Milletvekili Eşref Erdem ve 43 arkadaşının, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ile ilgili iddialarının gerçeklik derecesini tespit etmek amacıyla Anayasasının 98 ve içtüzüğün 120 ve 103'üncü maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasına dair önergesiyle ilgili olarak Doğru Yol Partisinin görüşlerini arz etmek üzere huzurlarınızdayım; bu vesile ile Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

.....
Sayın Milletvekilleri, üzülererek belirtmek isterim ki, büyük Atatürk'ün ve milli mücadelemizin aziz şehitlerinin mukaddes hatıralarını taşıyan bu kuruluşumuz ciddi bir bunalım içine girmiştir. Daha da acı ve üzüntü veren husus ise, bu kurumdan sorumlu yetkili kişilerin, söz konusu bunalımı gidermede etkili olabilecek ehliyeti ve liyakatı taşımadıklarıdır. Bu kanaat giderek yaygınlaşmaya başlamıştır. Bilindiği gibi Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kuru-

mu kurulması ve çocuklarımıza, özürllülerimize, yaşlılarımıza zor günlerinde ve dar anlarında hizmet sunacak merkezi bir sistem oluşturulması, 1960'lı yıllardan bu yana arzu edilen bir konu idi. Nitekim 1983 yılında 2828 sayılı Kanun ile kurulan Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, kamuoyunda genel olarak onay görmüş bir kuruluş olmuştur. Esasen büyük Türk milleti ve onun temsilcilerinden oluşan Türkiye Büyük Millet Meclisi, çocuk davası başta olmak üzere bu konularda milli bir anlaşma ve uzlaşma zemininin bulunmasında daima hassasiyet göstermiştir. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun bugün karşılaştığı durumu dikkatle takip edişimizin ve her zaman olduğu gibi yapıcı bir anlayış içinde mevcut bunalımı gidermek için gayret gösterişimizin sebeplerinden birisi de budur.

.....
Sayın milletvekilleri, 2828 sayılı Kanun, Türk sosyal hizmet sistemini millî seviyede planlamalar yapmaya ve gerekli koordinasyonu sağlamaya imkân tanıyan bir anlayış içerisinde düzenlenmiştir. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ile yapılan düzenleme sonucu, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü, Sağlık Sosyal Yardım Bakanlığı, Sosyal Hizmetler Enstitüsü, Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu ve 67 ilde faaliyet gösteren Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birlikleri kaldırılmış ve yerlerine yeni model usuller çerçevesinde faaliyet göstermek üzere Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

Bu düzenleme öncesinde bilhassa çocuklarımızın korunması konusunda esas yetkili ve sorumlu durumunda bulunan Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birliklerine bağlı çocuk yuvaları ile yetiştirme yurtların büyük malî darboğazlar içine düştükleri ve hizmeti ehil olmayan vasıfsız personel eliyle yürütmeye çalıştıkları konuya ilgi duyan herkesin yakından bilgi gerçekler arasındadır.

2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ile bu tikanıklık giderilmiş ve sosyal hizmetlerin önü açılmıştır. Nitekim, 2828 sayılı Kanunun getirdiği katma bütçeli ve tüzel kişilikli yeni idarî ve malî sistem ile sosyal hizmet alanında yeterli olabilme potansiyelini taşıyan sosyal hizmet uzmanı, psikolog, çocuk gelişimci ve branş öğretmeni gibi, görevlilerin istihdamı sayesinde bilhassa fiziksel üzenleme konusunda, eskiyle kıyaslanamayacak gelişmeler kaydedilebilmiştir; ancak ilerleyen zaman içinde ne yazık ki, 2828 sayılı Kanununun sağladığı hukukî yetkileri, halkımızın şiddetle ihtiyaç duyduğu yeni hizmet maddelerine yönlendirmek ve başka yoksulluk olamak üzere, her geçen gün artan sosyal problemlere kanalize etmekte başarılı olunamamıştır. Bu başarısızlığı herhalde 2828 sayılı Kanunda ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu personeline aramak insafsızlık ve vicdansızlık olur. Bunu yaptıracak olan kudret siyasi iktidardır, ilgili bakanlardır. Nitekim, aradan geçen kayıp yıllardan sonra, birden konunun farkına yeni varılmış gibi, Sosyal Hizmetler ve

Çocuk Esirgeme Kurumu, Sağlık Bakanlığından alınmış ve Başbakanlığa bağlanmıştır. Böylece 2828 sayılı Kanunda yeterince mevcut olan yetkilerin kullanılmayışının suçlusu da Sağlık Bakanlığı ve dolayısıyla eski sağlık bakanları oluvermiştir.

Sosyal hizmetlerin Sağlık Bakanlığından ayrılması yanlış değildir. Bu bakanlığın iş yükünün ve çözüm bekleyen problemlerinin gerçekten fazla olduğu bilinmektedir; ancak bu yine de mazeret değildir. Kaldı ki, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun, Başbakanlığa bağlanmak yerine sosyal politikalarla daha ilgili bir başka bakanlığa bağlanması veya daha orjinal bir düzenlemeye gidilmesi de mümkündür. Bu tür daha rasyonel düzenleme maalesef gerçekleştirilememiştir; ama şimdi iddia odur ki, sosyal hizmetler Başbakanlığa bağlanınca birden büyük gelişmeler kaydedilmeye başlanıvermiştir.

Üstelik Türk ailesinin bütünlüğünün sağlanması ve güçlendirilmesi konusunda da dev adımlar atılmak durumunda oluverilmiştir. Artık ne yokluk vardır, ne yoksulluk, ne zayıf bir aile vardır, ne de sokakta kalmış çocuk. Hele hele sosyal hizmetlerin Devlet bakanı Sayın Cemil Çiçek bağlanması ve kurum genel müdürlüğüne Sayın Melih Gökçek'in ellerine teslim edilmesinden sonra ilk kez ortaya çıkan görülmemiş, duyulmamış ne hizmetler yapılmış, ne projeler geliştirilmiştir. Kaydedilen bu mesafe karşısında şaşırılmamak ve dört sayın bakan döneminde yaklaşık beş yıllık süre boyunca yapılamayan işlerin bu kadar kısa süre içerisinde yapılmasına hayret etmemek elde değildir.

Sayın milletvekilleri, muhalefet olarak üzüldüğümüz konu sosyal hizmetlerin başına Sayın Çiçek - Sayın Gökçek ikilisinin getirilmesinde bu kadar süre neden beklenmiştir? Yani, bu ikili göreve gelene kadar neden iktidarınız beklemiştir? Bu da merak konusudur. Keşke daha önce bu tasarruf yapılsaydı da vatandaşlarımızın yoksulluk ve yokluk mücadelesi daha önceden başlasaydı.

Sayın milletvekilleri, gerçek şudur. 1984 yılında başlayıp günümüze kadar gelen süreç içinde sosyal hizmetler alanındaki mevcut hukuki yetkiler asla yeterince kullanılamamıştır. Üstelik yapılan yeni, fakat-yanlış bazı düzenlemelerle sistem iyice bozulmuştur. Bakınız bu dönemde yapılan yanlışlıklar nelerdir: Her şeyden önce Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu uygulamasıyla başlıbaşına bir yanlışlık yapılmıştır. Bilindiği gibi bu fonun amacı, yoksulluk içinde bulunan kişilere sosyal yardımı sağlamaktır. Bu fonksiyonu yerine getirmek üzere de illerde ve ilçelerde sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları adını taşıyan vakıflar kurulmuştur. Hemen belirtmek isterim ki, bu kanun, 2828 sayılı Kanun ile kıyaslanamayacak ölçüde acemice hazırlanmıştır.

Nitekim, daha kanunun çıktığı ilk günlerde kamuoyu tarafından anında işaret edilen çeşitli belirgin yanlışlıklar zaman içinde sessizce düzeltilmiştir. Kanun o kadar acemice ve sosyal hizmet nosyonundan

yoksun olarak hazırlanmıştır ki, Bulgaristan vahşetinden kaçmak zorunda kalan soydaşlarımıza bu fon kaynaklarından yardım sağlamada hukuki güçlük çekilmiştir.

Çünkü, önceleri 3294 sayılı Kanuna göre sosyal yardım sadece vatandaşlara yapılmaktaydı. Bu durumda ortaya Ermenistan depremi için Kızılay aracılığıyla da olsa yardım yollayabilen; ama, Bulgaristan afetine uğramış soydaşlarımıza yardım sağlayamayan bir Türkiye Cumhuriyeti gerçeği ortaya çıkmıştır. Olay, bu kadar inkârı mümkün olmayacak bir şekilde ortaya çıkmasaydı hâlâ, ilk kez ve en doğru şekilde çıkarılmış bir sosyal hizmet kanunu masalını dinlemeye devam edecektir.

3294 sayılı Kanunda düzeltilen bir yanlışlık da, 2022 sayılı Kanun ile ilgili hükümlerde oluşmuştur. Kanun çok kötü bir şekilde kaleme alınmış ve bu maddede de sonradan düzeltilmiştir.

Bir başka yanlışlık da, müteveli heyetlerinde yer alacak kişilerin tespitinde oluşmuştur. İlk düzenlemelerde, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu il sosyal hizmetler müdürleri müteveli heyetleri içinde yer almamış; fakat, bu tuhaf uygulama daha sonra düzeltilmiştir. Ne var ki, esas yanlışlık 3294 sayılı Kanunun kendisindedir. Bu kanun, Türk sosyal hizmet sistemini karmakarışık etmiş ve devlete düşen sosyal yardım görevini, özel hukuk hükümlerine tabi olması gereken vakıflara bırakmıştır. Sosyal yardıma ihtiyaç duyan kişilerin devlet kuruluşlarına —ki halen hukuken yetkili tek kuruluş Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumudur— başvurmaları anayasal bir haktır. Bu başvurunun reddi durumunda ise, idari yargı yoluna başvurup hak aramak mümkündür. Oysa, özel hukuk hükümlerine tabi gönüllü kuruluşlara karşı bu tür vatandaşlık hakkı kullanmaya imkân yoktur. Talep, haksız olarak dahi reddedilse yapılacak bir iş yoktur; fakat, işin ilginç yönü, bu kuralı 3294'e bağlı vakıflar için genelleştirmek mümkün değildir. Çünkü, bu vakıflar, sadece adı "Vakıf" olan kuruluşlardır. Gerçekte ise, bu vakıfların, vergilere dayalı finansman yönü ağır basan, kamu kaynağı kullanan, kamu görevlilerinden oluşan, kanun gücüyle zorla kurulan bir tür kamu kurumu kimliği taşıdıkları söylemek imkânlar dahilindedir; ama, pek çok rutin işleri yapıp vakıf mevzuatına paralel sonuçlandırma, bürokratik işlemlerden sonra olabilmıştır. Halihazırda, ne tür kuruluşlar oldukları konusunda tartışma sürmekte ve etkinlik, verimlilik dereceleri layıkı veçhile anlaşılamamaktadır. Oysa, bu karmakarışık sisteme hiç gerek olmadan, sadece 2828 sayılı Kanundaki hukuki yetkileri kullanmak ve sistemi sosyal yardım programlarına ağırlık veren bir anlayışla düzeltmek suretiyle gerekli hizmetleri yürütmek pekâla mümkündür. Ne var ki, "İlk kez biz yaptık" psikolojisi içinde, ilgili akademik ve bürokratik kişilerin deneyimlerinden faydalanılmamış ve vahim yanlışlıklar yapılmıştır.

Halen, sosyal hizmetler alanındaki sistem, Türkiye Cumhuriyeti devletinin geleneksel yapısına ve bu yapıya bağlantılı çağdaş normlara

uygun olmaktan son derece uzak ve karışıktır. Bu karışıklığı artıran iki ayrı yanlış düzenleme daha vardır. Yine, çok büyük iddialarla ve yine "ilk kez" psikolojisi içinde sunuldukları için, bu alandaki gerçekleri de ortaya çıkarmak şart olmaktadır.

Sayın milletvekilleri, gayet iyi bilindiği gibi, 1989 yılı başlarında kamuoyunun ilgisine ve bilgisine ısrarla sunulan icraatlardan birisi, aile ile ilgiliydi. Zamanın Sayın Başbakanı, yaptığı basın toplantılarındaki açıklamalarla Türk ailesinin güçlendirilmesi ve bütünlüğünün korunması konusuna verdikleri özel önemi dile getiriyor ve bu amaçla alınan tedbirlere dikkat çekiyordu. Yapılan iş şuydu: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununda yer alan görev tanımlarına bir tanım daha eklenmiş ve kuruma ailenin güçlendirilmesi konusunda yetki verilmişti. Yapılan diğer iş ise: Kurum merkez teşkilatında yer alan birimlere Ailenin Bütünlüğünün Korunması Dairesi adıyla bir birim daha eklenmesiydi. Bu birim, Türk ailesinin güçlendirilmesinde ilgili hizmetleri planlayacak ve uygulayacak....

Sayın milletvekilleri, 18 Mart 1989 tarihinde Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Başbakanlığa bağlanmış, görevleri arasında ailenin bütünlüğü konusu eklenmiş ve Ailenin Bütünlüğü Dairesi işlerlik kazanmıştır. Ne yazık ki bu seferki ilk ve büyük icraat 1990 yılını bile çıkararamamış ve 29 Aralık 1989 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 394 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yürürlükten kaldırılmıştır. Şimdi denilecektir ki, o hükümleri kaldırdık ama yerine yeni hükümler getirdik. 394 sayılı Kararname ile Aile Araştırma Kurumu kurduk. Bu sebeple 2828 sayılı Kanundaki aile ile ilgili hükümleri kaldırdık. Aile Araştırma Kurumu da ilk defa bizim zamanımızda kurulmuştur. Maalesef Türk sosyal hizmet sistemi yaz-boz tahtasına çevrilmiştir. İşin ilginç tarafı da şudur; sosyal hizmet alanının otoriterleri bütün bu yapılan işleri "hayırlı olsun" anlayışı içinde karşılamışlar ve olumlu bir yaklaşım içinde bulunmuşlardır. Konu hassas bir konu olduğu için belki iyi niyetlilerdir felsefesi içinde ilgililere yardımcı olmaya çalışmışlardır. Oysa herkes gayet iyi bilmektedir ki aile hizmetleri açısından ne 356 sayılı, ne de 394 sayılı kararnameler geçerlidir. 2828 sayılı Kanun gerek özü, gerek sözü itibarıyla Türk ailesinin sosyal veya ekonomik kökenli problemlerini çözümleyici hizmetleri araştırmaya, planlamaya ve Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu hukuken yürütmeye yetkili kılınmıştır; ama bu kanunda yer alan modern hükümleri elbetteki insanlar uygulayacaktır. Uygulamak için de şüphesiz işin ehli ve uzmanı olmak gerekir. 2828 sayılı Kanun esasında uygulamaya girdiği andan itibaren bir sürü yanlışlar neticesi bozulmuştur.

Aile Araştırma Kurumu adıyla kurulan kuruluşun da geleceğinin parlak olmadığını şimdiden söyleyebiliriz. Zaten daha sonra yapılan uygulama da bunun doğruluğunu kanıtlamıştır.

Sayın milletvekilleri, Sosyal Hizmetlerin sorumlu kişileri maalesef uzunca bir süredir ciddiyetten uzak işler yapmaktadırlar. Bu aslı ve kutsal hizmetler, günlük propagandalara ve kişisel reklamlara alet edilmeye çalışılan bir faaliyet sahası haline gelmeye başlamıştır.

Bu tutumu yadırgadığımızı ve ilgili kişilere yakıştıramadığımızı belirtmek istiyorum.

Sosyal Hizmetler ancak kendini ispat edememiş kişiler için şan ve şeref kapısı olabilir. Kimsesiz çocuğa, özürliye ve yaşlıya duyulan sevgiyi ancak doyumsuz kişiler istismar etmek isteyebilir. İşte bir örneğini Romanya'da gördük. Diktatörlük hırsına kapılmış Çavuşesku'nun annesiz ve babasız çocukların beyinlerini Stalinist bir zihniyetle, bir metotla yıkayıp gizli polis yaptığını ve masum çocukları siyasi menfaatleri uğruna istismar ettiğini basından öğrendik. Allah'a şükürler olsun ki bizim bu tür problemlerimiz yoktur. Demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olma özelliğini koruyoruz. Sosyal Hizmetlerden sorumlu yetkililerimizin de bildiğimiz kadarıyla bu tür iğrenç ve insanlık dışı emel ve hevesleri de yoktur. Ama yine de korunmaya muhtaç çocuk hizmetleri siyasilerin ve hatta eşlerinin reklam unsuru olmaktan çıkarmak hususunda daha dikkatli olmakta fayda vardır. Zaman zaman bu tür tutumlar TV ve yazılı basın aracılığıyla topluma yansımaktadır. Bundan şiddetle kaçınmak gerekir, hatta bazen Sayın Çiçek'in de açıklamaları oluyor. Sosyal yardıma ihtiyaç duyan bir kişinin ihtiyacı, Sayın Bakanın emri ile karşılanmış vesaire. Vatandaşımızın adı, soyadı, yeri yurdu her şeyi ortada. Sosyal hizmet kavramına, insanlık şeref ve haysiyetine bu kadar ters uygulama olamaz. Tamamen amatörce bir yaklaşım, ne pahasına olursa olsun reklam yapabilmek için istismar edilen devlet yetkisi, istismar edilen vatandaşlar, yanlıştır sayın milletvekilleri.

Sosyal hizmetleri bugün idare etmek durumunda olan zihniyetin devlete ve hayata bakış açılarını yansıtmaları bakımından birkaç güncel örneği de bilgilerinize sunmak istiyorum.

Güncel konu 6 Haziran 1989'dan itibaren Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü olarak görev yapan Keçiören Eski Belediye Başkanı Sayın Melih Gökçek'in doğrudan veya ilgili Bakan Sayın Cemil Çiçek'in onayı ile yaptığı tayinler idi. Tuhaf bir tesadüf olarak tam bütçe görüşmeleri gününe denk gelen bu güncel konuda, yurt dışında evlatlık verilen çocuklar olmuştur. Bu iki konuyu mevcut idareciler basında ve televizyonda bir arada mütalaa etme eğilimi içinde olmuşlardır. Savundukları tezi şu şekilde özetlemek mümkündür.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu 9-10 bin kişilik bir personeldir. Bunun içinden 250-300 kişinin tayin edilmesi önemli değildir. Biraz önce de Sayın Bakan aynı hususu tekrarladılar ve "Bu rakam yüksek sayılmaz" dediler.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu elemanlarının da dahil olduğu bir şebeke yurt dışına çocuk satmaktadır. Dolayısıyla yapılan tayinlerin ne kadar isabetli olduğu anlaşılmıştır. Gerçi yurt dışındaki ailelere evlatlık verilmesi işlemi hukuka uygundur. Bu konuda bir de kanun vardır. Esas yetkili mahkemeler de bu kanuna dayanarak ve kendi değerlendirmeleri sonucu bu kararları almışlardır. Buna rağmen ilgili bakan olarak Sayın Çiçek, bu işleme karşıdır.

Sayın milletvekilleri, bütçe görüşmelerinden sonra bu konuları tekrar inceledik. Hemen belirtmek isterim ki, bugün Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun yetişmiş uzman personeline veya uzman personeline yapılan muamele insanlık dışıdır. Yıllarını mesleklerine ve sosyal hizmete vermiş çok sayıda kişi herhangi birinin idari mevzuata dayanmadan tamamen keyfi, sert, caydırıcı ve zorlayıcı usullerle tayin edilmişlerdir. Ne evlilik bağı, ne özel kişisel ailevi özellikler dikkate alınmıştır. Kış başlarında İstanbul'a, Doğu, Güneydoğu Anadolu illerine gönderilen bu memurlar maalesef perişan olmuşlardır. Bu insanlarımıza reva görülen muamele insaf ve vicdan ölçülerıyla bağdaşmamaktadır. Bu eylem "9000-10.000 kişide 250-300 kişi" diyerek de açıklanamaz. Bir kişiye de yapılsa yanlış yanlıştır. O zaman, Bulgaristan'da 3-5 milyon içinde 300-500 bin Türk'ü öldürüversinler ne olur? (!) Böyle mi diyeceğiz. Ayıptır, yazıktır, günahıdır. Bu rakam 250-300 kişi de olsa az değildir. Doğrusu hakka hukuka saygılı olmaktır.

İkinci konu; yurt dışına çocuk satan şebekeyle ilgilidir. Kurum geniş yetkilerle teçhiz edildiği anlaşılan sayın Genel Müdürü gerek Hürriyet Gazetesine verdiği demeçlerde ve gerekse Sayın Uğur Dündar ile karşılıklı yaptıkları televizyon görüşmelerinde bu hususu doğrulamıştır. Gerçi gazetelerdeki açıklamalarda dört kişiden söz edilirken televizyonda bu sayı 11 lere kadar çıkmıştır; fakat işin tuhaf olan yönü şudur ki; olayın üzerinden yaklaşık bir yıla yakın zaman geçtiği halde henüz herhangi bir ciddi sonuç elde edilememiş ve kamuoyuna doyurucu bir açıklama yapılmamıştır. Hala soruşturma sürdürülmektedir. Ama bu arada Türkiye Cumhuriyetinin Bakanlık makamına layık gördüğü bir yetkili kendi ağzıyla 138 olarak ifade ettiği tayinlerin bütününe bugün 250-300 civarında olduğunu söylediler. Herkesi birden şaibe altında bırakacak bir üslupla, yapılan tayinleri isabetli olarak söylemektedir.

Sayın milletvekilleri, esas olarak söylemek istediğimiz şudur: Bu işler gerçekten zor işlerdir. Bir günde, iki günde; eskiyi yeniye suçlayarak, bu işin sadece reklam tarafını düşünerek halledilebilecek işler değildir. İşte bakın, yakın bir örnek, vahşi bir örnek; Adana'daki bir çocuk kuruluşundan kaçan erkek çocuğumuza tecavüz edilmiş ve acımasızca öldürülmüş. Yapan da hasta; tedaviye, ıslaha ihtiyacı var. Çocuk kuruluşundan kaçmış ve otobüs terminalinde dolaşırken

kandırılmış. Demekki bazı hassas noktaları özel olarak kontrol etmek gerekiyor. Buralarda polis var; ama, bu tam anlamıyla polisin işi değil; profesyonel, sosyal hizmet görevlilerinin işi. Çocuğun psikolojisinden anlayacak, çocuk ruhuna hitap edebilecek onu kazanabilecek ruhi olgunluğa, bilgiye ve beceriye sahip kişilerin işi; ama, bu anlayış maalesef kanuni yetki olmasına rağmen bir türlü geliştirilemiyor. Sosyal hizmetlerin şimdiki yöneticileri ise başka başka havalardalar. Halbuki enine boyuna düşünmek ve bir ribze bile katkısı olabilecek kişileri dahi faaliyetlere katmak gerekir. Yoksa, konuya sorumsuzca yaklaşıldığında, hemen suçlu arayışı içine girmek mümkün.

İşte çocuk öldürülmüş, bunun bakıcısının öğretmeninin, uzmanının, müdürünün, il müdürünün, daire başkanının verin cezasını olsun bitsin; ama, olmuyor işte. Aksayan bir şeyler var, bunları düzeltmek şart. Bunun içinde her şeyden önce Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunda barış havasını, anlaşma ve dayanışma havasını teessüs etmek gerek. Birbirine düşman edilmeye çalışılan, hedef gösterilen personel ile bu işler yürütülemez. Buna kimsenin hakkı yoktur. Kendi personeli sevmeyen, kendi elemanlarına kötülük etmekle kaçırın hatta işsiz kalmaya mahkum eden bir yönetim, Türk Toplumunun beklediği sevgi ve sıcaklığı, insanlığı nasıl verebilir?

Sayın milletvekilleri, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu meselesi acil olarak ve mutlak şekilde halledilmelidir. Biraz önce SHP Grubu sözcüsünün de ortaya koyduğu iddiaların büyük bir kısmı bizim elimizde mevcuttur. Bu iddialara ilave olarak şunu söylemek istiyorum: Tayin edilen kişiler mahkeme kararı ile görevlerine dönmüşlerdir, fakat, yeni bir gerekçe ile yurda, 250 bin lira harcırahla dağıtılmış ve mağdur edilmişlerdir. Hatta bazı kişilerin tayinlerinin yapılmasında, bilhassa bayan elemanlardan bazılarının tayinlerinin yapılması esnasında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü tarafından zorla, tayin istemlerinin imzalatıldığı iddiaları vardır. Gelin bu iddiaları hep birlikte araştıralım, gerçeğe uygun olup olmadığını öğrenelim.

Bu vesile ile araştırma önergesine olumlu oy vereceğimizi belirtir, hepinizi saygıyla selamlarım (DYP ve SHP sıralarından alkışlar).

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Alişan.

Sayın milletvekilleri, araştırma önergesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmış bulunmaktadır.

Meclis araştırması önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... etmeyenler... Meclis araştırması açılması kabul edilmemiştir.

TBMM'DEN SÖZLÜ SORU ÖNERGELERİ

31 Ekim 1990

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorunun Devlet Bakanı Sayın Cemil ÇİÇEK tarafından sözlü olarak cevaplandırılması için gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Cemal ALIŞAN
Samsun Milletvekili

Soru: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlük merkez taşra birimlerine satın alınan demirbaş mobilya ve büro eşyasının Devlet Malzeme Ofisinden satın alınmaması ile devamlı surette (ORSAN) Mobilya şirketinden satın alınması sebepleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorunun Devlet Bakanı Sayın Cemil ÇİÇEK tarafından sözlü olarak cevaplandırılması için gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Cemal ALIŞAN
Samsun Milletvekili

Soru: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce, yetiştirme yurtlarındaki bütün çocuklar için eşofman yaptırılmak üzere açılan ihaleye Ankara, İzmir ve İstanbul'dan pekçok firma katıldığı halde bu işin (Sercem Spor) ve (Irmaklar Spor) firmalarına ihale edilmiş olmasında, özellikle (Sercem Spor) firmasına Genel Müdür Melih GÖKÇEK'in, Keçiören spor kulübünden dolayı *büyük meblağlara ulaşan borcunun bu ihaleye tesiri var mıdır?*

BAŞBAKANLIK VE BAĞLI KURULUŞLARIN BÜTÇELERİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER (TBMM'İ TUTANAKLARINDAN 6.11.1990)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 13.10

BAŞKAN : Yusuf Bozkurt ÖZAL
BŞK. VEKİLİ : Hazım KUTAY (Ankara)
SÖZCÜ : Reşit ÜLKER (İstanbul)
KATİP : Mehmet SEVEN (Bilecik)

BAŞKAN— Bu gün gene Başbakanlığa bağlı kuruluşların bütçelerini görüşmeye devam edeceğiz.

ÜÇÜNCÜ OTURUM

BAŞKAN : Yusuf Bozkurt ÖZAL
BŞK. VEKİLİ : Hazım KUTAY (Ankara)

BAŞKAN — Değerli üyeler, bu bölümdeki çalışmalarımızda 'Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Diyanet İşleri Başkanlığı, Kadastro Genel Müdürlüğü, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü Çevre Müsteşarlığı bütçelerinin görüşülmesine başlıyoruz.

Bu kuruluşlar Başbakanlığa bağlı kuruluşlardır. Biz dün ve bugün Başbakanlık bütçesini görüşmek üzere toplandık.

Abdullah Aykon DOĞAN (İsparta) — Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlarım. Sayın basın, Sayın TRT ve Kamu İdaresinin değerli mensupları, gecenin bu saatinde çok çeşitli konulara bölüm başlıklarıyla değinmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, vaktinizi aldım. Bütün bütçelerin memleketimize hayırlı olmasını dileyerek sözlerimi ta-

mamlıyorum. Bu meyanda unuttuğum bir konu oldu, o da çocuk esirgeme konusudur.

Bugün bu kimsesiz çocukların veya yaşlıların bakımı konusunda dünyadaki yaklaşımlar da değişmiştir, yani Türkiye'deki yurt sistemi, Batı ülkelerinde terk edilmektedir. Daha çok bunların, aileler yanında ve aile ortamı yanında muhafazası ve eğitilmesi şeklinde yaklaşımlar vardır, bu yaklaşımları da ilgili bakan ve genel müdür arkadaşlarımızın dikkate alacaklarını ümit ederek sözlerimi tamamlıyorum.

BAŞKAN — Sayın Doğan'a teşekkür ediyorum.

Sayın Çeliker, buyrun.
ZEKİ ÇELİKER (Siirt) —

NIHAT TÜRKER (Afyon) — Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, seçkin bürokratlarımız ve TRT ve basının değerli temsilcileri; sözlerimin başında hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben konuşmamı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü üzerinde yapacağım.

Başbakanlık, bağlı kuruluşlar bünyesinde görülen Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, 1985 yılı bütçesinde Sağlık Bakanlığı bütçesinin içerisinde görülmekteymiş; ancak, 1986 yılının 14 Haziran'ında çıkan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunundan sonra Başbakanlık bünyesin-

de görünmüş oluyor. Burada, bu Teşvik Kanunundan amaç, vatandaşa yardım etmek, vatandaşı teşvik etmek, eğitmek, fakrû zaruret içerisinde ve muhtaç durumda bulunan vatandaşlara el uzatmak amacına matuf; sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvike yönelik, kanunlarla kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olmayan vatandaşların devlet eline olan ihtiyaçları, küçük bir yardım veya eğitim-öğretim imkanı sağlanması halinde topluma nasıl kazandırılacakları, hatta üretime katkılarının ve dolayısıyla kendi geçimlerini, kendi durumlarını da düzeltmiş olacaklarını bu Kanunla temin etmiş oluyoruz.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarınca yapılan yardım türleri ve yardımın temel amacı, kişinin gücü ölçüsünde çalışmasını, üretmesini, kendine ve toplumuna yararlı olmasına temin etmek. Hedef insandır, hizmettir. Çeşitli nedenlerle çalışmayacak durumda olan muhtaçların korunması, eğitim ve öğretim imkânları sağlanması da bu amaçların içindedir.

Bu fondan finanse edilen projelere baktığımızda (Teşvik Fonundan) hepimizin bildiği ve gördüğümüz öğrenci yurtları. Hepimiz, yüksek öğrenim yapmak isteyen öğrenciler müracaat ettiğinde, daha evvel "Hepsi açıkta kalıyor" diye çok müşteki idik. Allah'a şükür şimdi yapılan bu yurtlarda çocuklarımız daha iyi öğrenim yapma imkânına kavuşmuş oluyor. Aşevleri, huzurevleri, atölye ve kurs projeleri, iş imkânı olmayanlara projeler, rehabilitasyon merkezleri, çocuk yuvaları, yetiştirme yurtları, fakirevi inşaatı (yani evi olmayanlara yapılan inşaatlar), sel felaketleri için yardım, tedavi yardımları —Bunu hepimiz biliyoruz. Zaman za-

man fakir, kalp, beyin veyahut kendi gücünün yetmeyeceği hastalıkların tedavileri olduğu zaman bizlere geliyorlar ve biz de gerekli yardımı yapmak için bu kuruluşa müracaat ediyoruz—diğer muhtelif konular için yardımlar yapıldığı görülmektedir ve duymaktayız da.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, 1990 yılında kuruma bağlı 63 çocuk yuvasında 7 binin üzerinde (7.029) korumaya muhtaç çocuğa hizmet vermiştir 85 yetiştirme yurdunda 11.079 çocuğa hizmet vermiştir. Ayrıca, İstanbul'da "Çocuk Gözlemevi" adı altında bir yer tutulmuş, bu birimde, hizmetlere sunulan bu birimde evden kaçan, sokağa terk edilen, uyuşturucu, alkol ve diğer kötü alışkanlıklara maruz kalan çocuk ve gençlerin tespiti, tedavisiyle topluma yeniden kazandırılması amaçlanmış, 1990 yılında çalışan ailelerin 0-6 yaş grubundaki 40 binin üzerindeki çocuğuna kreş ve gündüz bakımevleri hizmet vermiştir. Ayrıca, 30 sağır okullunda 5.340 öğrenciye, 9 körler okulunda 921 öğrenciye, 2 ortopedik özürü okulunda 216 öğrenciye, 9 zihinsel özürü okulunda 563 öğrenciye ve 6 öğretilebilir çocuklar okulunda 220 öğrenciye özel eğitim gösterilmiştir.

Ben, konuşmamın sonunda Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünün bu hayırlı hizmetlerinin devamını ve bütçesinin devletimize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Saygılarımla.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Türker'e teşekkür ediyorum.

ETEM CANKURTARAN (İçel) — Sayın Başkan, Sayın Bakanlar, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli bürokratlar; sabaha yaklaştığımız bu saatte sizleri saygıyla selamlıyorum.

56 milyon nüfusu olan ülkemizde bakıma muhtaç, çocukluk çağından itibaren çok sayıda insan var. Bu insanların topluma kazandırılması, yaşamları süresince ülkenin ekonomik, sosyal siyasal faaliyetleri içerisinde yer alacak insanlar olarak yetiştirilmeleri, devletin görevidir. Bu nedenledir ki, dünyanın çeşitli ülkelerinde buna dönük kurulmuş olan kurumlar gibi, Türkiye'de de Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, daha doğrusu başı Sosyal Hizmetler Kurumu, Çocuk Esirgeme Kurumu eskiden beri var olduğu için onu da içine alarak yeni bir kurum oluşturdu Türkiyede. Bu kurum, çalışmalarını bir süreden beri devam ettiriyor. Dileğim bu kurumun giderek büyüyüp güçlenmesi, Anayasamızda yerini bulan sosyal devlet ilkesine uygun bir biçimde görevini yerine getirebilmesi, gerçekten hizmet üretebilmesidir. Bu kurumun hizmetlerini yürütebilmesi için ekonomik olarak önemli ölçüde desteklenmesi gerektiği kanısındayım. Ayrıca, bu kurumun hizmetlerini yerine getirebilmesi için henüz Türkiye'de yeni gelişmeye başlayan sosyal hizmet kavramının anlaşılır bir biçimde kamuoyuna mal edilmesi gerekmektedir. O konuda yetiştirilen insan potansiyelimizin azlığı, henüz sosyal hizmet uzmanı, sosyal hizmet çalışanı bu konuya dönük olarak insanlarla ilişki kurup onları topluma kazandırma çalışması yapacak yetişkin insan gücümüzün yeterli olmadığını hep birlikte görüyoruz.

Bu kurumun son dönemlerde çalışmalarıyla ilgili konuda, kamuoyunu, basını meşgul eden birtakım gelişmeler oldu. Bu gelişmelerle ilgili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde tartışmalar yapıldı. Bu tartışmalarda, doğrusunu isterseniz, ben şahsen kürsüden konuşulanların karşı karşıya bazı şeyleri konuşma şansı da elde edilemediği için, tatmin edici olduğu inancını taşımıyorum. Kurum, son zamanlarda bana göre kendi işlevini yerine getirebilmek için yapmaya çalıştığı çalışmalar ve çabalar içerisinde öyle kapsamlı çalışmalara yöneldi ki kurumun çapını aşan, kurumun yapması mümkün olmayan genişlikte önemli çalışmalar ortaya koymaya başladı. Bunlardan en önemlisi bir anket uygulaması çıkardı ve bu anket uygulamasıyla ilgili Türkiye genelinde bir çalışma başladı ve bu çalışma sanıyorum bir süreden beri devam ediyor. Çalışmanın amacı bir talimatla belirtilmiş. Esasları da bu talimat içerisinde yerleştirildi ve vatandaşlara da buna dönük olarak yapılan işlemle ilgili bir mektup mahiyeti taşıyan yazı yazılmıştı. Yazı aynen şöyle:

"Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü olarak sizlere götürülebilecek en iyi hizmetin sizlerin şahsında ihtiyaçları tespit ile mümkün olabileceğine inanıyoruz. Son yıllarda ülkemizin manzurasında birtakım değişiklikler hasıl olmuş, eskiden bahis konusu olmayan veya zihinleri pek az meşgul eden nice meseleler ülkemizin, hatta bütün dünyanın en önemli ve karmaşık konuları haline gelmiştir. Bu meselenin izahını ve çözümünü hedefleyen çeşitli fikirler üretilmekte, zihniyetlere uygun izahlar yapılmaktadır. İşte

üzerinde durulan mühim mevzuadan biri de ailedir. Türk halkı her devirde yetiştirdiği insanlarla veya fikirleriyle yol gösterici olmuşlardır. Sizlerin görüş ve manevi desteği ile ayakta duran bizler de bu tarihi gerçekten kuvvet alarak bu mevzudaki problemleri ve hissedilen ihtiyaçları tespit gayesini taşıyan böyle bir anketi hazırlamış bulunuyoruz. Suallerimize vereceğiniz cevaplar gizli kalacağı gibi vermekte olduğumuz hizmetleri yeniden düzenleme ya da tespit edilecek ihtiyaç göre yeni hizmet birimleri oluşturmak dolayısıyla gelecekteki ipotek altına alan problemleri ortadan kaldırma gibi müteveccih gayelere hizmet edecektir. Sizlerle muhabbet ve sohbet ile kazanılan feyiz ve bereketin gayretlerimize yapacağı katkılar sonucu her zorluğu aşacağımıza inanıyoruz.

Göstereceğiniz ilgiye teşekkür ederiz" Bunlar aile fertlerine yazılmış.

Bir de ailelere sorulacak bu anketin şöyle ailenin nüfusu öğrenim durumu, oturduğu evin durumu, kaç yıllık evli, kaç yaşında evlendiği, eşiyle akrabalık bağının olup olmadığı, görücü usulüyle mi, yoksa anlaşarak evlendikleri mi, evliliğinizi aileniz nasıl karşılıyor; Yani buna dönük tam 58 tane soru var. Asıl olan şimdi şu. Bu 58 soruyu ihtiva eden anketi nasıl yapacak bu kurum, kiminle yapacak? Çeşitli yerlerde orantı sistemiyle küçük birimlere uygulayıp genele mi yansıtılacak, böyle bir uygulamayı nasıl gerçekleştirecek? Bu gerçekten düşündürücü, kolay değil, bir kurum için Türkiye'nin her ilinde, her ilçesinde, her köyünde, her mezrasında uygulanmak isteniyor bu ve şöyle bir işleme başvuruluyor. Çocuk yuvalarımızda kalan çocuklarla, yetiştirme yurtlarında kalan çocuklarla,

huzur evlerimizde kalan yaşlılarla, kreş ve gündüz bakımevlerimizde kalan çocukların aileleriyle Türkiye genelinde il, ilçe, nahiye, köy gibi yerleşim birimlerindeki ailelerle yerleşim birimlerindeki yetkili makamlarla olmak üzere altı adet anket formu düzenlenmiştir. Bunlarla ilgili uyulması gereken esaslar şunlardır. Bir araştırmacı en geç görev emrini aldığı günün ertesi günü yola çıkmış olacaktır. Araştırmacı bu kurumun görevlilerinden birisi olacaktır. İki, görev mahalline vardığını ve göreve başladığını il müdürlüklerinin telefonlarından istifade ederek eğitim merkezi müdürlüğüne bildirecektir. Üç, araştırmacılara görev sürelerine göre avans verileceğinden seyahatlerini umuma ait vasıtalarla yapacak ve belgelerini muhafaza ederek yolluk bildiriminde ibraz edecektir. Dört, haftada bir defa görev mahallindeki il müdürlüğüne gelerek çalışmalar hakkında, eğitim merkezi müdürlüğüne de telefonla bilgi verecektir. Beş, araştırmacılar görev mahallinde rahatsızlıkları sebebiyle istirahat raporu aldıklarında doktorun raporunu görev mahalli dışında geçirmesi gerekir ibaresi olmadan görev mahallini terk etmeyecek ve araştırma yaptığı ildeki kuruluşlarımızın birinde o ilde kuruluşumuz yok ise en yakın ildeki kuruluşumuzun birinde misafir olarak kalıp rapor süresini geçirecektir. Araştırmacılar beş günden fazla istirahat raporu aldıkları ve doktorun raporuna görev mahallinde, dışında geçirmesi gerekir ibaresi olduğu takdirde, ilgili raporla birlikte doğrudan genel müdürlüğe, özel kalem müdürlüğüne gelecektir. Genel müdürlük de devlet hastanelerinden birine sevkini yaparak hastalığın tetkikini sağlık heyetinden talep edecek ve rapor sıhhi izine

çevrildikten sonra raporu kullanabilecektir. Ayrıca, bir ilâ beş gün arasında rapor alan araştırmacılar telefonla eğitim merkezi müdürlüğüne anında bilgi verecekler ve dönüşlerinde raporu ibraz edeceklerdir. Aksi davranışlarda bulunanlara 657 sayılı Yasanın 125'inci maddesi gereğince gerekli işlem yapılacaktır. Altı, anketin ilgili bölümlerinde de belirtildiği üzere soruları cevaplayan şahsın, isim, adres varsa, telefon numarası ve imzası anketlerin ilgili bölümlerine aktaracaklardır. Daha bu uzuyor devam ediyor, gidiyor.

Şimdi, bu işi Türkiye genelinde kim yapacak? Toplamı sanıyorum 300 kişi civarında personel. Beş anket metnini okudum, görevlilere yazılan talimatı da okudum. İkisini bir araya getirince, doğrusunu isterseniz bunun bir anlamda bu kurumda çalışan insanları cezalandırmaya dönük bir işlemin başlatılması olarak gördüm. Gerçekten bu kadar kapsamlı bir anketi Türkiye'nin her ilinde, her ilçesinde her köyünde, her mezrasında bu kurum uygulamak istiyor idiyse, bu yıl Türkiye'de genel nüfus sayımı yapıldı, idarenin bütünlüğü var, devletin bütünlüğü söz konusu, gerçekten önemseniyorsa belki bunun tamamı olmayabilirdi ama bunun içinden önemsenen konular genel nüfus sayımında, nüfus sayımı görevini yapacak olan insanlara verildi, bu sayım yapılmış olurdu. Şimdi bu görevlendirilen insanların her birisi sanıyorum bu kurumda uzun süreden beri çalışan emek veren insanlardır. Herbirinin de bir yerleşim merkezi vardır. Kimisi Edirne'de oturuyordu, burada örnekleri var, Edirne'de oturan Hakkâri'ye görevlendirilmiş, Siirt'te oturan Edirne'de görevlendirilmiş, ilginçtir, bu tür görevlendirmeler yapılmış.

Bu işlemin ne için yapıldığını, bu insanlara böyle bir kötü muameleyi yapmayı neden düşündüklerini, niye yapmak istediklerini gerçekten anlamakta çok güçlük çektim, Konu eğer gerçekten hizmete dönük yanı olan ama gerçekleşebilecek, realist olabileceğine inandığımız bir konu olsa elbette desteklenmelidir. Bu konunun önemine inananlardan biriyim, mutlaka Türkiye'de sosyal hizmet alanında bu hizmet yürütülmelidir, ama yöntemi bu değildir. Bu birimim izin başındaki Sayın Genel Müdürle ilgili söyleyecek bir şeyim yoktur, burada konuşma imkânı olmayan bir bürokratlara ilgili bir şey söylemeyi doğrusunu isterseniz bir milletvekili olarak doğru bulmuyorum. Ama sayın Bakan sizi bu konuda gerçekten çok sorumlu tutuyorum. Böyle bir yaklaşımın talimatını siz verdiğinizden nereden verdiğiniz? Bunun sorumluluğunun, vicdani sorumluluğunun bırakın başka türlü yanını, küçük olmadığını bilincinde olacak kadar deneyimi olan bir bakarsınız, genel müdürlükte belki siyasal koşulların, siyasal şartların, eski siyasal mücadeleden gelmiş olmanın yarattığı kaoslar sıkıntılar, bir takım arkadaşlarımızı böyle açmazlara düşürmüş olabilir; ama icra makamının başında bulunan bir Sayın Bakanın buna göz yumması, görmezlikten gelmesi, hatta bu uygulamaya onay vermiş olması ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde konuyla ilgili bir araştırma önergesine verdiğiniz cevapta biliyorum, bunu tasvip ettiğinizi, doğru bulduğunuzu orada söylemişsiniz. Realist olarak bunların bu kadro ile Türkiye ölçeğinde böyle bir hizmeti gerçekleştirebileceğini inanarak vermediğiniz kanaatindeyim, buna siz de inanmamışsınızdır, çünkü fiziki olarak buna kim-

senin gücünün yetmesi mümkün değildir. Eğer bir kurumu gerçekten bakıma muhtaç, gerçekten Türkiye'nin sosyal hizmete ihtiyacı olan insanlarına hizmet götürecek bir kurum olarak görüyorsak bu kurumu gerçek işlevine kavuşturmak gerekir. Belki yatırımcı bir devlet dairesinde daha farklı devlet kuruluşlarında geçmişten bu yana siyasal kadrolar değiştiği için siyaset yapıyor olabilir, oralarda siyasi düşüncesinden dolayı ya da başka nedenlerden dolayı insanlar kayırılıyorlar da olabilirler, ama bu kurumda olamaz, olmaması gereken kurumlardan birisidir burası. Bu uygulamaların bizim de vicdanımızı, kamuoyunun da vicdanını sızattığını söylemek istiyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Cankurtaran.

Sayın Ekinci, buyrun.

SAİT EKİNCİ (Burdur) — Sayın Başkan, Sayın Bakanlarım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, bürokrat arkadaşlarım, basın ve TRT'nin değerli temsilcileri;

Esasen bir de Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü için kısa bir hazırlık yapmıştım; ama değerli milletvekilim Nihat Türker ve Cankurtaran genelde konuşurlar. Benim orada kısa bir önerim olacak. Ortadan başlıyorum, yetiştirme yurtlarında yetişen, korunan, bakılan çocukların bir iş ve sanat sahibi olmaları için kurulan iş atölyeleri olumlu teşebbüslerdir. Buradan yine Burdur'a geliyorum. Burdur ilinde yetiştirme yurdu kundura atölyesinin genişletilerek fabrikasyona dönüştürülmesine gayretiniz için teşekkür ederim.

Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü'nün taşra teşkilatı olan Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleriyle yine Sayın Devlet Bakanımıza bağlı, Sosyal Dayanışma Vakıflarının koordineli çalışmaları sağlanabilirse gerçek yardıma muhtaç ve fakirin daha objektif esaslara göre tespiti mümkün olabilecektir diyorum. Geçen 1990 yılında 183 milyar olan bütçe imkânları içerisinde özellikle sakat ve özürlülere yönelik bakım ve rehabilitasyon merkezlerine fazlaca yer verilmiştir, bu tür bakım merkezlerine büyük ihtiyaç olduğu kanaatindeyim.

BAŞKAN — Sayın Ekinci'ye teşekkür ediyorum.

Sayın Kurt buyrun.

ENİS TÜTÜNCÜ (Tekirdağ) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Birinci alan üzerinde duracağım. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü. Gerçekten ülkemizde çağdaşlaşma, kalkınma, gelişme süreci içinde giderek ağırlığını hissettiren, hissettirmesi gereken, önemini hissettirmesi gereken bir konu. Gelişmeyle birlikte hızlı kentleşme sonucunda geleneksel ilişkilerin ortadan kalkması, aile yapısının, dayanışma ilişkilerinin çözülmesi, belirli ölçüde sosyal hizmetlere duyulan gereksinmeyi hızlı bir biçimde artırıyor.

Aslında, konuyu biraz daha geniş bir platformda geniş bir perspektifte gördüğümüzde, saf sosyal güvenlik sisteminin Türkiye açısından en fazla ihmal edilmiş bir bölümünün içinde görüyoruz kendimizi.

Bilindiği gibi Sayın Başkan, sosyal güvenlik uygulamaları, çalışanlar, çalışmayanlar ya da çalışamayacak durum-

da olanlarla ilgili iki geniş alandan oluşuyor. Çalışanların sosyal güvenliği, sosyal sigorta programlarıyla temelde sağlanmaya çalışılıyor.

E, çalışamayacak durumda olanların sosyal güvenliği, her yaşta özürli yurttaşlarımızın, bakıma muhtaç kimsesiz çocuklarımızın, yaşlıların sosyal güvenliği... Evet, sosyal sigorta programlarında belirli bir mesafe alınmış durumda. Ancak, bu sosyal hizmet ve sosyal yardım alanı gerçekten toplumun giderek büyüyen bir kanayan yarası şeklindedir.

Devlet burada maalesef üzerine düşeni hiç yapamamış. Ayrıntılara girmek istemiyorum ama, gerçekten, çok büyük bir açık olan bölüm, 63 çocuk yuvası var, Sosyal Hizmet ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı olarak, 85 yetiştirme yurdu, 85 yetiştirme yurdunda 11 bin dolayında çocuk bakılıyor, 63 çocuk yuvasında da 7 bin çocuk. Oysa, korunmaya muhtaç çocuk sayısı yüzbinlerle ifade ediliyor.

Aynı şekilde yaşlılar, yaşlılara götürülen hizmetler gerçekten gülünç düzeyde. Yüzbinlerce yaşlı, muhtaç yaşlı devlet elinin kendisine uzanmalarını bekliyor.

2022 sayılı bir yasa var 1970'li yıllarda çıkarılmış bir yasa var. Bu yasa uygulaması tam anlamıyla gerçekten geçmişin o cılız uygulamaları altında yürütülmeye çalışılıyor. Ortalama olarak 1989 yılında hatta bu yıl içinde 33.300 lira para veriliyor.

Tabii ki, yalnızca para verilmesi de yeterli değil. 33 bin olmamış olsaydı da 533 bin olmuş olsaydı ne yazardı?.. Yani, yaşlılarımıza sahip çıkılması yalnız ve yalnızca maddi açıdan onları desteklemenin maddi olanaklara ka-

vuşturmanın çok çok ötesinde bir olaydır. Ama, 33 bin lira Türkiye'nin şu anda erişmiş olduğu sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyine baktığımızda, gerçekten, gülünç ve yüz kızartıcı.

İşin bir diğer ilginç yönü de, yasanın ilk çıkarıldığı zamandaki reel gelir transferi göz önüne getirildiğinde gerçekten, yasanın ilk çıkarıldığı zamandaki verilen ya da tanınan bu gelir transferinin çok çok gerisinde olduğumuzu görüyoruz.

Yine bir fak-fuk-fon uygulaması, kesinlikle çağdaş devlet, sosyal devlet olma ilkeleriyle bağdaşmayan bir uygulama fak-fuk-fon uygulaması. Bu padişah ihsanlarına benzeyen bir uygulama. Kişiyi çağdaş kişi olma, özgür düşünce çevresindeki kendisine güven duyan çağdaş toplum insanı olmadan uzaklaştıran bir yaklaşım.

Evet, bu konuda fazla eleştirilere gitmek istemiyorum. Ne yapılması lazım? Gerçekten en büyük ihmal edilmiş olan bir alan ve giderek de önemi artan bir alan. Bir an önce sosyal devlet ilkeleri çerçevesinde konuya yaklaşılmaması gerekiyor. Devlet, burada sorumluluğunu yüklenmesi gerekiyor ve sosyal güvenlik alanının bu bölümüne mutlaka ve mutlaka gerekli kaynağı tahsis etmesi gerekir. Tabii ki, birdenbire sorunların bir sihirli değnekle çözülebileceği inancında da değilim. Ancak, buraya öncelikle bir mastır plan çerçevesinde, özel bir mastır plan çerçevesinden yaklaşılmamasının gerekli olduğuna inanıyoruz. Bir sosyal hizmet ve sosyal yardım mastır planı çerçevesinde. Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu bu mastır plan çerçevesinde ele alınması gerekiyor. Tabii ki, bu, alan sosyal güvenlik şemsiyesinin az önce çalışanların sos-

yal güvenliğinden bahsettim, buradaki eksiklikleri de kapsayacak bir şekilde kavrayacak bir şekilde mutlaka ve mutlaka düzelmesi gerekiyor ve bu sosyal güvenliğin en eksik olduğu bu bölümde, Sayın Başkan, mastır planda yurt çapında önceliklerin belirlenmesi ve bu öncelikler çerçevesinde kaynak tahsislerin yapılması gerekiyor. Aksi halde, bu alanda gerçekten giderek kanayan yara, çok daha büyük sıkıntılara yol açar ve gerçekten Türk toplumunun bu en büyük sorunu giderek büyür. Bu konuyu bu şekilde kapatmak istiyorum.

ŞEVKİ GÖĞÜSGER (Kırşehir) — Değerli arkadaşlarım, elbetteki Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Genel Müdürlüğü'nün verdiği hizmetleri ihtiyaçlar karşısında yeterli olduğunu söylemek mümkün olmayabilir. Ancak düne nazaran bugün ulaşmış olduğumuz noktası da takdirle anmamak bu imkânları getirenlere teşekkür etmemek mümkün değildir.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan değerli milletkilleri; yeni umutlarla başladığımız bir gönül sabahında müsaade ederse- nize üzerinde en çok konuşulan konu, Diyanet Bütçesi oldu. Bütün konuşmacılar bütün ölçüde o konuya ağırlık verdiler. Onun için onu ifade etmek istiyorum.

Üçüncü konu, sosyal hizmetlerle alakalı olarak, Sayın Cankurtaran daha fazla temas etti, o konuda. Şimdi, bu anketlerle ilgili olarak size eksik bilgi in- tikal etmiş. Biz bütün Türkiye'de değil 6 ilde...

ETEM CANKURTARAN (İçel) — Elimde belgesi var.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Hayır, 6 ildir o.

ETEM CANKURTARAN (İçel) — Hangi iller?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Onun şeyini verebilirim size, biraz sonra. 6 ilde yapıyoruz onu. Bir pilot uygulama olarak yapıyoruz. Bunu sosyal hizmet uzmanları yapıyor. Bakınız, Türkiye'de hem "Uzmanlık" diyoruz. Şimdi masa başında uzmanlık olmaz. Adana, Siirt, Bayburt, Aksaray, Kırıkkale, Karaman, 6 ilde biz bunu yapmışız, bütün Türkiye'de bu kadar kazada değil. Onun için de bu uygulamayı burada yapacağız, neticeleri değerlendirilir. Bunlar saha araştırmalarıdır ve uzmanlar tarafından yapılır. Bizde çalışan personelin önemli bir kısmı da sosyal hizmet uzmanıdır. Oturduğumuz yerden uzmanlık olmaz; gidecek, bu yurtlarda, yuvalarda kalan çocuklar hangi ailelerden geliyor, bu tür sosyal yara nereden neşet ediyor; bunu tespit edemezseniz, doğru dürüst sosyal hizmet politikası da ortaya koyamazsınız. Nitekim belki de, yalnız bizim Hükümetimizin değil, bugüne kadar hükümetlerin en eksik kısmı, sosyal hizmet politikalarıdır. Yani bugüne kadar sosyal hizmet politikası olarak sadece korunmaya muhtaç olduğu ifade edilen çocukları bir yatılı mektep havasında bu yurtlarda yedirmişler, içirmişler, onun dışında bir şey yok. 500 bin çocuk var, kalan 20 bin. Geri kalanına nasıl hizmet götürülecek, hangi politikalar uygulanacak, dünyada hangi politikalar tatbik ediliyor; bunlarla ilgili ciddi bir araştırma yapılmamış. Onun içindir ki, sosyal hizmet politikaları gözden geçirilirken, ailemizin de gözden geçirilmesi, hangi tip ailelerden, hangi sağlıksız şartlar-

dan bu çocuklar korunmaya muhtaç hale geliyor; bu tespit edilmeden uygulanacak politikalar en azından kaynak israfı olur diye düşündük. Kaldı ki, bu noktada bir başka şeyi daha ifade etmek istiyorum; bu anketlerle ilgili olarak kamuoyuna yansıdığı zaman, sizden, eski sayın genel sekreter yardımcınız, zannediyorum ya davet üzerine veya bizatihi bilgi edinmek üzere Genel Müdürlüğe kadar gelmiştir. Sayın Genel Müdür kendisine uzun uzun bu anket çalışmalarıyla ilgili bilgi vermiş, bundan da fevkalade memnun olduğunu ifade etmiştir. Nitekim, ondan sonra o arkadaşımızdan bu çalışmalarla ilgili herhangi bir değerlendirme çıkmadı. Kaldı ki, bir başka şey daha ifade ettik: Meclis kürsüsünden de, buradan tekrar ifade ediyorum; bu yurt ve yuvalar, bizim hizmet yaptığımız, sorumluluk taşıdığımız yurt ve yuvalar bu milletin kurumlarıdır; sizin, bizim, hepimizin çocuklarıdır. Sizleri hakikatten orada görmekten büyük memnuniyet duyarız. Yaptığımız doğru mudur, yanlış mıdır, fiziki şartları nedir, ne yiyorlar, ne içiyorlar, nasıl yaşıyorlar, nasıl eğitiliyorlar; bunları görmeyi her defasında arzu ettik davet ettik. Nitekim birkaç gün evvel sizin grubunuza bu anlamda bir müracaat da yapılmıştır; lütfen bu konuşmalar burada veya Mecliste yapılırken gelin denetleyin. Elbette noksanımız vardır, eksiğimiz vardır; biz bunlardan kaçınmıyoruz. Yaptığımız her işin mükemmel olduğu iddiasında da değiliz; ama, birşeyler yapmaya çalışıyoruz. Çırpınıyoruz orada. Kaldı ki, bugün belki bir mutlu tesadüf, bu sırada olan arkadaşlarımızın konularının hiçbirisinin siyasi yönü yoktur. Belki de şu memlekette bir sentsensüs sağlanacaksa, bir milli mu-

tabakat sağlanacaksa, bu üzerinde konuştuğumuz bütçelerle ilgili olacaktır. Bu sosyal hizmet politikaları bakımından, bir yanlışımız varsa biz bunu düzeltmeye hazırız, eksiğimiz varsa kapatmaya hazırız; ama, iyi taraflar varsa bunları da lütfen sizin de bilgilermeniz açısından kaldı ki, şimdi bir de gölge kabine kurduunuz; bu bilgiyi en evvel vermeye hazır olduğumu da ifade ettim. Dolayısıyla, sosyal hizmetler bugün hakikaten iyi bir yola girmiştir. Bunların sadece fiziki şartlar açısından değil, devlete, millete faydalı, Milli Eğitimin amaçları doğrultusunda, Anayasadaki ilkeler doğrultusunda yetiştirilebilmesi bakımından çok ciddi gayretlerin içerisindeyiz. Ama, bunun yetmediğini ifade etmek istiyorum. Dünyadaki sosyal politikalarla da paralel olarak.

Yine bir arkadaşımızın burada ifade ettiği gibi, kurumda bakım yerine, kendi tabii ortamında, tabii vasatında bakmak yolunda bir gelişme vardır. Biz de onun içindir ki, gerek Sosyal Yardım- laşma ve Dayanışma Vakfının imkanlarını, gerekse aynı ve nakti yardım yönetmeliğini bu istikamette kullanıyor. Kişi eğer maddi sebeplerden dolayı bize müracaat ediyorsa, o maddi imkanı kendisine sağlayıp, annesinin ya da babasının veya akrabasının yanında bakılmasını, sosyal hizmet uzmanlarımızın nezaretinde, denetiminde yaptırmayı hem doğru buluyoruz hem çağdaş buluyoruz, hem de günün sosyal politikalarına uygun bir politika olarak buluyoruz. Bize verilen bu bütçe imkanlarının bundan sonra da aynı doğrultuda kullanılacağını burada ifade etmek istiyorum. Tenkitlerinizden ve katkılarınızdan dolayı teşekkür ediyorum. Bütçeler Millette hayırlı olsun. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Çiçek'e teşekkür ediyorum.

ETEM CANKÜRTARAM (İçel) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben Devlet Bakanımız Sayın Cemil Çiçek'in cevaplandırması için Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuyla ilgili konuşmam sırasında değindiğim konulara tam cevap alamadığım için şu soruları yinelemek istiyorum: İllerde bir anket yapılmasıyla ilgili uygulama talimatında araştırmacılar 5 günden fazla rapor aldıkları ve doktorun raporunu görev mahalli dışında geçirmesi gerekir ibaresiyle vermesi halinde, ilgili raporla birlikte doğrudan genel müdürlük özel kalem müdürlüğüne gelecektir ibaresi yazılıdır. Bunu yazan ilgili bane göre suç işlemiştir, Sayın Bakan, konuşmam sırasında bunu söylemiş olmama rağmen hiç değinmediniz, bu konuda ne düşünüyorsunuz?

İkincisi; sosyal hizmet uzmanlığı kadrosu anketörlük değildir, sosyal hizmet uzmanı olarak görev yapan bu insanları anketör olarak görevlendirerek zınni olarak sürgüne tabi tuttuğunuz ortaya çıkmaktadır, neden buna gerek duydunuz?

Sosyal hizmet, adından da anlaşılacağı gibi aile kurumuna son derece önem veren bir kavram olarak anlaşılmaktadır, bu yapmış olduğunuz işlemlerle tayin olmamasına rağmen uzun süre çalışan insanların aile birliğini ortadan kaldırmak gibi görevinizle ters anlam taşıyan bir işlevi yerine getirdiğiniz ortaya çıkmaktadır, bunu doğru buluyor musunuz?

Adana'da görevlendirilen Ankara'dan Sevgi Temel, Bayburt'ta görev-

lendirilen gene Ankara'dan Nermin Tokatlıoğlu, gene Adana'da görevlendirilen Ankara'dan Leyla İlik, gene Adana'da görevli İstanbul'dan Sevil Geçdoğan isimli arkadaşlarımızın yaptıkları görevler ne zaman sona erecek, eski işyerlerine ve çocuklarının yanına ne zaman dönecekler?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Cankurtaran'a teşekkür ediyorum.

Sayın Çiçek, buyrun efendim.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Efendim, araştırma direktifi araştırmanın sağlıklı yapılması için yazılmıştır. Anketörler geçici olarak görevlendirilmiştir, anketini bitirenin büyük ekseriyeti de görevlerine dönmüştür, ne zaman dönecekler tarzındaki sorunun cevabı da bunun içerisinde vardır. Gerçekten meşru mazeret beyan eden görevlilerimiz varsa onları tefsik etmek kaydı ile meselâ ismi zikredilen Nermin Tokatlıoğlu göreve geri alınmış, yerine bir başkası görevlendirilmiştir, böylece soruların cevabını vermiş oluyorum.

BAŞKAN — Sayın Çiçek'e teşekkür ediyorum.

1991 yılı bütçeleriyle kesin hesapları üzerindeki görüşmelerimiz tamamlanmıştır. Usulü göre sonsöz milletvekilinindir, ancak raportör arkadaşlarımızdan biri son sözü almayacağına göre, ben şimdi sırasıyla Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünün 1991 yılı bütçesinin programlarına geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(İlgili bütçelerin bölümleri okundu, oylandı, ve kabul edildi).

- ☐ (213) Ankara Milletvekili Eşref Erdem'in Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünde yapılan bazı işlemlere ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/588)
- ☐ (277) Ankara Milletvekili İbrahim Tez'in Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumundaki tayinlere ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/659)
- ☐ (300) İzmir Milletvekili Halil Çulhaoğlu'nun Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce yapılan sınavlara ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/679)
- ☐ (366) İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü hakkındaki iddialara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/794)
- ☐ (409) Çorum Milletvekili Rıza İlman'ın, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğünce Çocuk Yuvaları ile yetiştirme yurtları ve huzurevlerinde dinî sohbetler ve konferanslar düzenlendiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/834)
- ☐ (451) Balıkesir Milletvekili İ. Önder Kırılı'nın huzurevleri ücretlerine yapılan zammın huzurevi sakinlerini mağdur ettiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/876)
- ☐ (455) İzmir Milletvekili Akın Gönen'in, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı huzurevlerinin ücretlerine yapıldığı iddia edilen zamma ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/879)

SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BÜTÇESİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

(TBMM TUTANAKLARINDAN 13.12.1991)

SHP GRUBU ADINA MEHMET DÖNEN (Hatay) —
1991 yılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bütçesi üzerinde Sosyaldemokrat Halkçı Parti grubu adına görüşlerimi belirtmek üzere söz almış bulunuyorum; Grubum ve şahsım adına Yüce Meclisi selamlıyorum.

....., Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu kuruluş amaçlarına baktığımızda, ülkemizde önemli bir sosyal fonksiyonu yerine getirmek için kurulduğunu görmekteyiz.

Görülmektedir ki, bu kurum, kutsal bir amaç için çok boyutlu ve kapsamlı bir hizmet alanında görevlidir. Bu kurumun üretmek amacını taşıdığı hizmetler, aslında Türkiye Cumhuriyeti Devletinin niteliğini oluşturan sosyal hukuk devleti anlayışının da bir gereğidir.

Anayasa'nın 60'ıncı maddesinde, "Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. ..."

....., nüfusumuzun büyük bir kısmı yarınlara güvenle bakmıyor Neden bakamıyor? Çünkü, ANAP iktidarında, taban fiyatı düşük, ücret düşük, maaş düşük, sosyal dengeyi ayakta tutan her şey, ama her şey düşük; buna karşın, zamlar yüksek, enflasyon yüksek, haksız kazanç yüksek, adaletsizlik, haksızlık kol gezer olmuş, sosyal adaletsizlik kader sayılır hale getirilmiştir. İşsizlik artık can alıyor. Bugün nüfusumuzun yüzde 22'si, yani yaklaşık her dört kişiden biri işsizdir. Bu işsizler ordusu açtır, çaresizdir. Buna karşın, haksız kazanç, vurgun, soygun, yolsuzluk gibi kural dışı davranışlar, beceri, işbirliklik olarak algılanır hale gelmiştir.

Bütün bu dengesizlikler, hırsızlığı, soygunu ve hatta fuhuşu tırmandırırken, ülkede o çok sözü edilen ahlak kavramları devlet eliyle yok ediliyor ve hatta ahlaksızlık kurumlaştırılıyor.

Değerli arkadaşlarım, Türk toplumunun temel taşı aile kavramı artık can çekiyor.

BAŞKAN — Sayın Dönen dört dakikanız kaldı.

MEHMET DÖNEN (Devamla) — Dejenere olan aile yapısı boşanmaları ve hatta intiharları olağan hale getirmektedir. Bu toplumsal yapıda Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun hizmetleri

çok daha fazla anlam ve önem kazanıyor. Zira içinde bulunduğumuz bu iktidarın hazırladığı yaşam koşulları insanlarımızın yüzde 80'ini bakıma, yardıma ve korumaya muhtaç hale getirmiştir. Kalan yüzde 20'si ise zaten köşeyi dönmüş, ANAP iktidarının istediği felsefeye uygun hale getirilmiştir.

..... Ülkemizde 500 bini aşkın korumaya ve yardıma muhtaç çocuk ve 30-40 bin yaşlı, 700 bin sakat varken, bunlardan sadece yüzde 3-4 civarındakine hizmet verilmektedir. Bu hizmet verilirken de çeşitli partizan tutumlardan da hiçbir zaman vazgeçilmemekte, gazete-lerde boy boy Çocuk Esirgeme Kurumundan atılan insanların resmi yayınlanmakta ve son günlerde de Çocuk Esirgeme Kurumunun bir takım yurtları kapatılmaktadır, Sayın Bakandan bu konuda da bilgi istiyoruz. Fatih Yetiştirme Yurdu, Kadıköy Kız Yetiştirme Yurdu, Çatalca Yetiştirme Yurdu, Beykoz Yetiştirme Yurdu kapatılmış durum-da, hatta bunlardan Kadıköy Kız Yetiştirme Yurdunun kapatılma ne-denlerinden biri de oradaki kızların ahlâksızlık tavırlarına bağlanmaktadır. Bu kurum, o insanları en iyi bir şekilde eğiteceği yerde, o yurtların bu gerekçeyle kapatılması da, bızce doğru bulunma-maktadır.

Bu çok kapsamlı ve çok önemli hizmetlerin...

BAŞKAN — Sayın Dönen, bir-iki sayfa atlar mısınız?

MEHMET DÖNEN (Devamla) — Atladım Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Rica edeyim efendim, iki dakikanız kaldı, rica ediyorum, lütfen.

MEHMET DÖNEN (Devamla) — Oldu Sayın Başkanım, atlayayım.

İBRAHİM TEZ (Ankara) — O zaman konuşma üslubu bozulur Sayın Başkan.

MEHMET DÖNEN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, 1991 yılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bütçesi, bu kutsal çatı altında görüşülürken hazin ve manidar bir çağrışım yapıyor. ANAP iktidarının, her fırsatta övünç kaynağı yaptığı ithal her malın varlığı; evet, vitrinler ithal oyuncak, kedi, köpek mamaları, avakado, kivi, çıkita muzları doludur. (Bakın, bizim iktidarımız yok-ları var etti; her istediğinizi bulabilirsiniz" demeniz, olsa olsa bu ülkenin insanlarıyla alay etmektir. Onların çaresizliğini hiçe say-mak, sıkıntılarını görmezlikten gelmek, insanlarımıza işkencedir. Bu iktidar "İspanak alamıyorsanız, çıkita muz al" dercesine insanlarla adeta dalga geçmektedir. Marifet, vitrinleri ithal mallarla doldurmak değildir. Sosyal adaletten söz eden yönetimler, ortalama 400 bin TL. ile geçinmek zorunda bırakılan Türk Vatandaşına ve ailesine çıkış yolu göstermelidir. Bir tarafta, köpeğine berber parası olarak 300-500 bin lira ödemekte tereddüt etmeyen yeni türemiş haksız kazanç çılgınları, diğer tarafta, ayda 300-500 bin lira ile kira veren, 3-5 çocuk okutan aile

varken sosyal adaletten ve eşitlikten söz edenlere söylenecek söz bul-makta zorlanıyorum.

..... Sosyal yaralar, kangren oluyor, halkımız acı içinde. Maddi ve ma-nevi işkence dayanılmaz boyuttadır. Ölümü öğrenmek için ölmek ge-rekmez. Siz, Atatürk'ün kurduğu tüm güzellikler gibi, bu sosyal ve çok önemli kuruluşu da amacından saptırmak için ne gerekirse yaptınız, yapıyorsunuz. Partizan, göstermelik yasak savma icraatınızı uzun uzun anlatmaya zaman yetmez. Ayırdığınız güdük bütçe ile de iş ve icraat değil, hiçbir şey yapamazsınız.

Kurum, bir yandan; yetişmiş elemanlarını inanılmaz bir biçimde tasfiye etmekte, diğer yandan, çok ciddi insan sonuçları yaratmak-tadır. Örneğin; tayini yapılan personel arasında; yedi aylık evli ve eşi Ankara'da çalışan bayanlar, gözleri görmeyen insanlar ve parçalanmış aileler vardır. Bu kişilerin çoğu, açtıkları davaları ka-zanıp, yürütmeyi durdurma kararı almışlardır. Her şeye karşın hukuk dışı eylemler bitmek bilmiyor. Amaç açık seçik ortada, Atatürkçü, cumhuriyet ilkelerine bağlı, dürüst ve namuslu insanlar yeniden tayin ediliyor; ya da, insan onuruna yakışmayacak iftiralar, düzmece rapor-lar, ilkel yakıştırmalar ve sahte belgelerle Adana'dan Siirt'e kadar geçici görevlere mahkûm ediliyorlar. Bu işkence yapılırken, devletin zorlanarak ayırdığı ödenekler, sorumsuzca çarçur ediliyor.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, bu sosyal kuruluşun ülkemize yeterince yararlı olmadığı gerçeğini ve nedenini anlayabilmek için, önce ANAP gözlüklerini çıkarıp, ülke gerçeklerini görmenizi tavsiye ediyorum.

Her şeye rağmen, Çocuk Esirgeme Kurumu bütçesinin, ulusumuza, kurum çalışanlarına, az da olsa yararlanan yurttaşlarımıza hayırlı olmasını diliyor, hepimize saygılar sunuyorum (SHP sıralarından alkışlar).

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Dönen.

Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın Cemal Alişan, buyurun efendim.

DYP GRUBU ADINA CEMAL ALIŞAN (Samsun) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu bütçesi ile ilgili olarak, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini arz et-mek üzere huzurunuzdayım. Bu vesile ile, Yüce Heyetinize saygılar su-narım.

..... Sosyal hizmet denildiği zaman, herhangi bir iç ve dış etken sebe-biyle, mevcut hayat şartlarına uymada güçlük çeken kişilere ve aile-

lere, kamusal bir yaklaşımla destek olmak, maddi ve manevi katkılar sağlamak ve ortalama standardı tutturmaya yarayacak kaynakları yaratmak için gerekli çalışmalar anlaşılmalıdır. Bir başka deyişle, sosyal hizmet, zorda ve darda kalan insanlara, toplum desteğini devlet eliyle sunmak, bütün bireylerin insan haysiyetine uygun çerçeve içinde, beklenen veya beklenmeyen risklerden korunmasını, dolayısıyla huzurlarını, güvenlerini, mutluluklarını sağlamak için gayret sarf etmektir. Kısacası, sosyal hizmet programları olmadan ne sosyal güvenlik idealine ulaşmak, ne de çağdaş uygarlık normlarına uygun bir refah standardına kavuşmak mümkündür.

Türkiye, bu anlayış çerçevesinde, milli nitelikteki bir sosyal hizmet modelinin oluşturulması konusunda önemli mesafeler kaydetmiştir. Daha 1960'lı yıllarda kurulması öngörülen ve MEHTAP Raporunda da işaret edilen sosyal hizmetler kurumu, söz konusu raporda tespit edildiği şekilde, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü nüve teşkil edilerek kurulmuş ve sosyal alandaki bir eksiklik giderilmiştir. Dolayısıyla, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, sosyal devlet anlayışını hayata geçirmeye yarayacak, sosyal adaleti ve sosyal refahı sağlayacak kuruluşlardan biri durumundadır. Sosyal adalet ve sosyal refahın gerçekleştirilmesi ise, sosyal barış, huzur güvenlik ve mutlulukla eş anlamlıdır.

Bugün Türkiye'nin en çok ihtiyacı duyduğu konulardan birinin sosyal barış olduğu, herhalde tartışılmayacak kadar açıktır. Bu nedenle, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, toplum vicdanını kemiren yaraları iyileştirmek, sosyal veya ekonomik haksızlıkları gidermek, sosyal uyumu ve dengeyi sağlamak açısından son derece önemli fonksiyonlara sahip bir devlet kuruluşudur. Türkiye'de sosyal barış, her yönüyle tesis edilecek ise bu sonucun elde edilmesinde aktif rol oynayacak uğraşlardan birisi mutlaka Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu olmalıdır.

Bugünkü idarestyle Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu bunu nasıl gerçekleştirecektir? Elbetteki çocuk yuvaları, yetiştirme yurtları, rehabilitasyon merkezleri, huzurevleri, kreş ve gündüz bakımevleri açarak gerçekleştirecektir.

Elbetteki, yoksulluk içindeki toplum kesimlerini bir iş ve meslek sahibi yaparak kendi kendilerine yeterli hale getirici ekonomik yardım programları düzenleyerek gerçekleştirecektir.

Elbetteki, kamu vicdanını, sosyal sorunlar konusunda sosyal adaletsizlikler, sosyal veya ekonomik haksızlıklar konusunda harekete geçirici eğitim, yayın ve tanıtım programları hazırlayarak gerçekleştirecektir.

Sayın milletvekilleri, şimdi Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'nün halihazırdaki durumunu gözden geçirelim:

..... Kurum, 1983 yılından bu yana ne yazık ki, 2828 sayılı Kanunun verdiği hukuki dayanakları yeterince kullanmayan ve gerektiği ölçüde etkinlik sağlayamayan bir görüntü vermekten kurtulamamıştır. Bu görüntü, Başbakanlığa bağlanmasıyla değişmemiş, hatta daha da kötü hale gelmiştir. Bu hale gelişinde bilhassa Sayın Genel Müdürün çok kötü etkileri olmuştur.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, bugünkü görüntüsü itibarıyla Türk toplumunun şiddetle ihtiyaç duyduğu barışı, huzuru, mutluluğu sağlayıcı hizmetler yürütmek bir yana, kurum bünyesindeki barışı sağlamaktan bile uzak bir özellik arz etmektedir.

Kurumun Başbakanlığa bağlanmasının ardından işbaşına getirilenler tarafından iyice şiddetlendirilen hukuk dışı zorlamaların yarattığı aile dramları, bölünmüş, parçalanmış aileleri ve çocukları, yetişmiş vasıflı elemanlar yerine gelişigüzel seçilmiş vasıfsız elemanlara görev verilmesi gibi haksızlıkları, füzuli harcamaları ve savurganlıkları hepimiz biliyoruz. Şimdi böyle bir anlayışın egemen olduğu bu kurum, kendisinden beklenen sosyal barışı gerçekleştirme ve hizmet fonksiyonunu nasıl icra edecektir?

Kendi personeline acımayan, kendi personelinin hukukunu tanımayan, kendi teşkilatında iç başarı bozan, kendi kurumunda huzursuzluk, gerginlik ve mutsuzluk yaratan bir zihniyet, acaba nasıl hizmet verecektir, ülkemize nasıl kardeşlik ve dostluk sunacaktır?

Sayın milletvekilleri, ülkemizin yetişmiş insan gücünü budamakta bu iktidarın ne kadar başarılı olduğunu hepimiz iyi bilmekteyiz. Bürokraside sık sık gördüğümüz bu budama işlemleri, Türkiye'de kalkınma hamlesindeki ivmeyi düşüren temel sebepler arasında yer almaktadır. Bu kervanın da başında ne yazık ki, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Genel Müdürlüğü vardır.

Oysa Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, az sayıda uzman personele sahiptir. Sosyal hizmet mesleği, Türkiye'de henüz çağdaş standartlara sayısal gelişme yönünden ulaşamamıştır. Türkiye'de halen 1.500 civarında sosyal hizmet uzmanı olduğu tahmin edilmektedir. Bu uzmanların 500 kadarının da Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu bünyesinde görev yaptığı bilinmektedir. Oysa, Birleşmiş Milletler kriterlerine göre her 2 bin kişi için bir sosyal hizmet uzmanının gerekli olduğu bilinmektedir. Türkiye şartlarında böyle bir kriter yerine daha sade bir hesaplama veya değerlendirme yapılmassa bile, Türkiye'nin halihazırda 2 bin civarında uzman elemana sadece Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü için ihtiyacı vardır. Oysa en düşük seviyelerde tutulan bu rakamlara rağmen kurum, henüz bu standartı da tutturamamıştır. Üstelik elinde mevcut az sayıdaki yetişmiş uzmanı, âdeta topluca göçe tabi tutmaktadır. İşte bunun büyük haksızlık olduğu tartışılmayacak kadar açıktır. Bu yanlışlığın ise kurumun mevcut yönetiminden, mev-

cut yönetimin sosyal hizmet kavramına, ilkelerine ve uygulamalarına son derece uzak olan bakış açısından kaynaklandığı artık iyice açığa çıkmıştır. Durup dururken Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kit ve kısıtlı imkanları ile yetiştirilmiş az sayıdaki deneyimli uzman personeli, insanlığın hizmetine sunmak yerine; tayin üstüne tayinle, geçici görevlerle göçebe hayatına sokmak her halde başka türlü açıklanamaz.

Nitekim kurumun ne kadar yetersiz bir kadro ile idare edildiği konusunda şimdi sizlere takdim edeceğim icraatlar, en şüpheli kişileri bile aydınlatmaya yeterli olacaktır kanaatindeyim. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, bir süredir araştırma olarak ifade edilen bir faaliyet sergiliyor. Nedir diye sorduğumuz, bakan ne çıktı bu araştırmanın içinden; Şimdi Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bir soru kağıdı hazırlamış; aileler için anket adı altında. Tabii ki bu araştırmanın amacı, gerekçesi, yöntemi ve teknikleri konusunda edindiğimiz bilgilere göre —ki bu konuyu vatandaşın da araştırdık— bu araştırmanın amacı, sosyal hizmetler alanındaki ihtiyaçları belirlemek ve hizmet birimleri açmakmış. Araştırma halen Kırıkkale, Bayburt, Karaman, Aksaray, Adana ve Siirt illerinde; aynı zamanda bu illere bağlı ilçelerde ve köylerde uygulanmaktadır. Gayet tabii ki, ilmi araştırmalar yapmakta büyük faydalar vardır ancak doğru hedefler için doğru metodlar kullanmak da şarttır. Acaba Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'nün bu araştırması, istenilen amaca ulaşacak mıdır? Neticede harcanan para, bu fakir hale getirdiğiniz milletin parasıdır ve milletin parasını da yerinde harcamak şarttır. Bu amaçla, yaptığımız inceleme sonucu, anketle nelerin araştırıldığını tespit etmeye çalıştık.

Aksaray'da, Kırıkkale'de, Karaman'da, Siirt'te ve Adana'da, kurum anketörlerinin kapı kapı dolaşarak araştırdıkları konular şunlar: Yaklaşık olarak ifade edeceğim. Anket 58 sorudan ibarettir; hepsini zamanımız kısıtlı olduğu için sizlere okumak istemiyorum, bazı kısımlarını okuyarak geçeceğim.

- Oturduğunuz yerleşim birimlerinde kreş veya ana okulu var mıdır? Yoksa açılmasını ister misiniz?

- Oturduğunuz yerleşim biriminde huzurevi var mıdır, yoksa yapılmasını ister misiniz?

- Ailenizdeki yaşlıların her türlü problemlerine yardımcı olacak bir yaşlı danışma merkezi ister misiniz?

- Bulduğunuz çevrede bakıma muhtaç çocuk var mıdır?

- Tabi bu soruların 1000 haneli veya daha küçük yerleşim merkezlerinde de sorulduğunu düşünebilirsiniz.

- Bulduğunuz yerleşim merkezinde çocuk yuvası veya yetiştirme yurdu açılmasını ister misiniz?

- Aile danışma merkezi ister misiniz?

- Ailenin nüfusu, öğrenim durumu, oturduğu evin durumu, kaç yıllık evli olduğu, kaç yaşında evlendiği, eşi ile akrabalığı olup olmadığı, görücü usulü ile evlenip evlenmedikleri gibi sorular da var. Bu iş için 300 civarında personelin görevlendirildiği ve Türkiye'nin kapı kapı dolaşıldığı düşünülürse, 8-10 yılda bitecek bir araştırma programı ile karşı karşıyayız. Buna ne bu kısıtlı bütçe yeter ne de personel yeter.

Ayrıca ilginçtir; Adana'daki araştırmada evlilikle ilgili konuda "Görücü usulü ile mi yoksa anlaşarak mı evlendiniz" sorusunun cevabı "Kız kaçırmak suretiyle evlendik" çıkmaktadır ağırlıklı olarak. Buda işin diğer bir ilginç tarafıdır. İşin tuhaf başka bir tarafı ise, sorulan soruların bir kısmının cevabının zaten biliniyor olmasıdır; bilinmiyorsa da bu ayrı bir ayıptır. Tespitlerimize göre Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'nün, devlet parasını daha fazla gereksiz yere ziyan etmesini önlemek için biz söylüyoruz; Aksaray'da, Kırıkkale'de, Karaman'da bu sosyal hizmet kuruluşlarının hiçbirisi yoktur. Siirt'te de bir yetiştirme yurdu vardır; Adana'da ise bütün kuruluşları ile tamam vaziyettedir. Cevapları verdik; buradaki gerekli kuruluşları lütfen açınız.

Ayrıca bir ricamız var: Bundan sonra diğer illerde de bu tür devlet parasını ziyan etme gibi bir düşüncemiz varsa, vaz geçiniz. Devletten bir kuruş harcama yapmadan hangi ilimize, ilçemize, hangi köyümüze çocuk yuvası, yetiştirme yurdu gibi kuruluşların olduğunu veya olmadığını tespit etmeye ve size söylemeye hazırız. Esasen biz şimdiden biliyoruz ki, pekçok ilimizde, bırakın ilçeleri ve köyleri, sosyal hizmet kuruluşları özellikle yuvalara, yurtlara büyük illerimizde de kreşlere, huzur evlerine şiddetle ihtiyaç vardır.

Bilindiği gibi 29 Ekim 1990 günü ülkemizde genel nüfus sayımı yapılmıştır ve ankette sorulan soruların çoğu sayımda sorulan sorulardır. Gerekli birkaç soru da sayımla ilgili çizelgeye eklenebilir, böylece zaman, para ve insan gücü kaybı önlenebilirdi; ama, maksat başka idi. Ancak, bunu düşünen var mı? Devlet bütçesinde yeterli para olmadığından, görevlendirilen kişilere yapılacak ödemeler, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonundan karşılanmıştır. Bu konu, makamın 21.8.1990 tarih ve 1115 sayılı onayı ile ortadadır. Görevlendirilenlere ilk olarak 250 bin lira avans ödenmiş, daha sonra yapılan ödemeler ise kişi başına 1 milyon lirayı geçmiştir. Milyarları neden sorumsuzca sokağa atıyorsunuz? Ne gereği vardı?

BAŞKAN — Sayın Alişan süreniz doldu, rica ediyorum.

CEMAL ALIŞAN (Devamla) — Tamam efendim, toparlıyorum.

Sayın milletvekilleri, görüldüğü gibi Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü hiçbir şekilde konusunun erbabı bir kadroya sahip değildir. Oysa, Türkiye'nin sosyal sorunları dağlar gibi birikmiştir. Doğuda ayrı bir dert vardır, batıda ayrı bir dert vardır.

Bütün bu ihtiyaçları, ülkenin temel doğruları doğrultusunda inceleyip, sağlıklı, kalıcı ve fayda sağlayıcı politikalar üreten bir Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ne kadar da gereklidir. Unutmamak gerekir ki, kurum tarafından yürütülen sosyal hizmetler, devletimizin insana duyduğu sevginin ve saygının da göstergesi olacaktır. Sorunları çözülmüş insan, derdi dinlenmiş insan, saygı görmüş insan, huzurlu ve mutlu insandır. Huzurlu ve mutlu kişilerden oluşan toplum da mutlu olur; ama ne görüyoruz: Böylesine önemli bir ahengi sağlamakla yükümlü kuruluşların başına gelen Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, kendi ahengini sağlamaktan uzak bir anlayışla idare edilmektedir. Sözünü ettiğim araştırma faaliyetlerindeki ilmi ve mesleki zayıflık, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünün diğer faaliyetleri konusunda da ciddi tereddütler uyardırmaktadır. Esasen aldığımız bilgilere göre yapılan birçok harcamaların plansız, programsız ve zamansız emirlerle uygulandığı görülmektedir. Örneğin: Yiyecek alımlarının merkezden yapılacağına dair emrin değiştirilmesi; merkezden yapılan inşaat onarım ihalelerine önce her şeyin merkezden yapılacağı, sonra da illerdeki görevlilerin de yetkili olduğu gibi bir başka emir çıkarılması; tasarruf tedbirleri uygulanırken ve çocukların sene ortasında kitap, defter, okul ihtiyaçları, kışlık giysileri ve yeterli beslenme sağlamazken, temizlik ve bakımları yetersizken, Kuruma dışarıdan ihtiyaca bakılmadan mobilya alınması, lüksüz eşofman ihalesi, birkaç tane makam odası tefriş edilmesi; sayısı birkaç taneyi bulan makam otosu tahsisi gibi yanlış uygulamalar görülmektedir.

Ayrıca belirtmek isterim ki, araştırmaya esas teşkil eden sorular, köylerdeki ve ilçelerdeki vatandaşlarımızı tedirgin etmekte, ekmek derdindeki insanlarımızı kreş, huzurevi, yaşlı danışma merkezi isteyip istemediği sorulmaktadır.

Daha il merkezlerindeki kreş ihtiyacını karşılamamış bir ülke, nereden kaynak bulacak da ilçelere kreş açacaktır. Türkiye'nin hangi köyünde yaşlı danışma merkezi gibi büyükşehirlerde bile zorlukla açılan ve işletilen kuruluşlar bulunabilecektir.

Aslında bu araştırmanın bu şekilde ve mevcut metotlarla yapılması, hazırlayanların ve uygulayanların kulaklarını olumsuz bir şekilde çınlatıp ve ilgilileri güç duruma düşürmeye yaradığı için bizde memnuniyet bile yaratabilirdi. Ne var ki, para nereden bulunursa bulunsun milletin helal kazançlarından alınan vergilerden harcanmaktadır. Bu parayı doğrudan çocuklara veya özürllülere hizmet götürecek şekilde harcamak, bin defa daha hayırlı bir iş olurdu.

Sayın milletvekilleri, bu anlayıştaki bir yönetim tarafından idare edilen ve bütçesi 185 milyar liradan 293 milyar liraya çıkan Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünün ayrıca Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonundan da yardım aldığı düşünülürse bu kadronun daha ne kadar yanlış yapacağı açık ve seçik orta-

dadır. Görülen odur ki, 1991 yılı için Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun, politik kadrolaşmalar ve keyfi harcamalar dışında hiçbir ciddi sosyal faaliyet, program ve projesi yoktur. Yapılanlar veya yapılacak olanlar ise sadece göz boyamaya yönelik, içeriksiz veya rutin mahiyetteki hizmetlerdir. Bu sebepten, kurum acilen yenilenmeli ve ehliyetli ellere teslim edilmelidir.

Bu düşünce ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Bütçesinin memleketime, milletimize hayırlı olmasını diler Yüce Heyetinizi saygıyla selamlarım (Alkışlar).

BAŞKAN — Teşekkür ediyoruz.

Sayın Burhan Kara, buyurun.

ANAP GRUBU ADINA BURHAN KARA (Giresun) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Anavatan Partisi adına Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu bütçesi üzerine görüşlerimizi dile getirmek üzere söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tarihî gelişmimiz içinde sosyal hizmet ve sosyal yardım İslâmiyetin sosyal adalet ilkesine uygun olarak Osmanlılarda "Vakıflar" şeklinde teşkilatlanarak bütün dünyaya ve insanlığa örnek kuruluşlar olarak hizmet vermişlerdir.

Cumhuriyet dönemimizde ise Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu bu yüce hizmeti ve amacı yürütmektedir.

Değerli milletvekilleri, Anavatan iktidarı döneminde sosyal hizmet anlayışı ve uygulamaları ile milli kültür ve geleneklerimize dayalı, çağdaş ve modern kurumlar oluşturulmuştur. Sosyal amaçlı birçok kuruluş tek çatı altında toplanarak dağınıklık giderilmiş; hizmette bütünlük, disiplin ve verimlilik sağlanmıştır.

İktidarımız döneminde yurt sathında oluşturulan Sosyal Yardım ve Dayanışma Fonu ile bütün yurtda muhtaç ve fakir insanlarımızı yardım eli uzatılmış. İktidarımız döneminde toplumumuzun en kutsal varlığı saydığımız aileyi korumak için Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı kurulmuş, problemlili ailelere yardımcı olmak için aile danışma merkezleri, çocuk misafirhaneleri ve kadın misafirhaneleri kurulmuştur.

Sayın milletvekilleri, kurulduğu günden bugüne kadar birçok önemli hizmeti veren Çocuk Esirgeme Kurumu 1990 yılında da çok başarılı hizmetler vermeye devam etmiştir. 20 binden fazla çocuk ve yaşlının barındığı yurt ve yuvalar restore edilmiş, daha iyi ve modern eğitim için bilgisayarla takviye edilmeye başlanmıştır.

Çocuklarımızın zihnen ve bedenlen güçlenmesi için spor sahaları, kapalı spor salonları yapımına hız verilmiştir.

Özürlü çocuklarımızın tedavilerini modern alet ve makinelerle sağlayan Sarayköy'deki Rehabilitasyon Merkezi Modernize edilmiştir. Türkiye'de ilk defa, felçli ve sürekli tedavi gerektiren hastalar için orada sürekli bakım ünitesi açılmıştır. Koruma altındaki çocuklarımızın yüksekokula devam etmeleri halinde Kredi ve Yurtlar Kurumuna bağlı yurtlarda parasız barınma ve yemek yemeleri, burs ve kredi temin etmeleri sağlanmış; yükseköğrenime devam edemeyenler için ise iktidarımızca çıkarılan 3412 sayılı Kanun ile kamu kurum ve kuruluşlarında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünün koordinatörlüğünde iş temin edilmesi çalışmaları başarıyla yürütülmektedir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, muhtaç çocuklarımızın daha iyi ve çağdaş yetiştirilmelerini sağlamak için pedogog, psikolog, sosyal çalışmacı ve çocuk eğitimsi sayılarını arttırmakta ve bu konuda da üstün gayret ve çaba göstermektedir.

Birtakım modası geçmiş, çağın gerisinde kalmış, ideolojik fikirlerden bu çocuklarımızın korunması, eksik olan aile şefkatinin aile sevgisinin verilmesi, milli kültür, örf ve adetlerin öğretilmesi ancak çok iyi seçilmiş kurum personeli ile mümkün olur. Bu kurum personeli mutlaka sosyal hizmet mesleğinin bilgi ve becerisine sahip, ehliyetli, ahlaklı, milli ve manevi değerlerine bağlı olmalıdır. Bugünkü kadro bu özellikleri taşımakta olduğu için bizleri mutlu etmektedir.

Sosyal yaraları parti farkı gözetmeden hep beraber saralım. Bu konuda Çocuk Esirgeme Kurumunu hep beraber koruyalım, partizanlık o kuruma girmemiştir. Daha önceki yıllarda girmiş olan partizanlığı, yanlış çalışma düzenlerini, bugünkü iktidar, bugünkü yöneticiler gidermeye çalışmaktadır. Oradaki muhtaç çocuklarımıza faydalı olabilmek, o muhtaç çocuklarımızı daha iyi eğitime tabi tutabilmek ve memlekete faydalı olabilmek için gayret göstermektedirler. Bu arkadaşlarımızı sık sık tenkit edip bu arkadaşlarımızı partizan gösterip çalışma azimlerini, çalışma şevklerini kırmayalım. Hep beraber onlara yardımcı olalım. Orada 20 bine yakın korunmaya muhtaç insanımızı, çocuğumuzu hep beraber onlara yardımcı olarak daha iyi seviyelere getirelim. Bize partizanlık birşey kazandırmaz.

Değerli arkadaşlarım, binlerce muhtaç çocuğumuzun eğitim, öğretim, korunma ve refahının 1991 yılında daha iyi olacağını temenni ederek, bütçenin Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna, milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Kara.

Sayın Turhan Hıfanoğlu?.. Yok.

Buyurun Sayın Bakan. (ANAP sıralarından alkışlar)

DEVLET BAKANİ CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ilerleyen bu saatte kısaca sosyal hizmetlerle ilgili buradale getirilen hususlara temas ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Aslında bütçesini konuştuğumuz bu genel müdürlük 2828 sayılı yasa ile kurulmuş bir genel müdürlüktür. Gerek ailevi sebeplerden aile içi problemlerden, gerekse çevre şartlarından dolayı korunmaya muhtaç insanlarımız sosyal hizmet veren, onların insanca yaşamalarını sağlamak maksadıyla kurulmuş olan kuruluşlardır. Bidayette dünyadaki gelişmelere de paralel olarak bu neviden korunmaya muhtaç insanlar için yetiştirme yurtları, çocuk yuvaları ve huzur evleri tarzında bir teşkilatlanmaya gidilmiştir ve bu teşkilatlanmanın sonucu olarak bahsedilen kurumlarda 25 bin civarında vatandaşımız, çocuğumuz ve gencimiz devletin korunması altına alınmış bulunmaktadır. Ama, dünyadaki son sosyal hizmet politikalarındaki vaki gelişmeler —ki, doğru olan da budur— kurumda bakım yerine evde bakım yolunda bir politika değişikliği olmuş ve bundan böyle de kurulan teşkilatlar, kişileri bir kışla havasında, bir mektep havasında bu kurumlarda bakmak yerine, onları tabii ortamlarında, aile içerisinde, aile yanında, kendi doğup büyüdüğü mahalle veya köyde bu hizmetleri götürmek yolunda bir politika değişikliğine gidilmiştir.

Yalnız, burada ifade etmek istediğim husus şudur; daha evvelki yıllardan farklı olarak ilk defa geçtiğimiz yıldan beri sosyal hizmet kavramıyla beraber aile politikaları da birlikte mütalaa edilmeye başlanmıştır. Dünyadaki bütün sosyal hizmet anlayışı da bunu göstermektedir. Nitekim, Birleşmiş Milletler de aldığı bir kararla, dünyada 1994 yılını aile yılı olarak kabul etmiştir. Sebebi de şudur; en iyi sosyal hizmet kurumu ailedir. O halde, aileyi ne kadar güçlendirebilirsek, aile içi dayanışmayı ne kadar sağlam temellere oturtabilirsek, o takdirde bu yurtlara, yuvalara ve huzur evlerine daha az nispette ihtiyaç olacaktır diye. Şimdi bizim de bir yıldan beri üzerinde çalıştığımız konu budur. Nitekim, pazartesi günü de Türkiye'de cumhuriyet tarihimizde ilk defa olarak Birinci Aile Şurası Toplantısını yapacaktır. Bütün kesimlerden ilim adamlarımız, görüş sahibi, bu konuya gönül vermiş insanlar buraya davet edilmiştir. Doğru sosyal hizmet politikası nedir, o biraz daha vuzuha, aydınlığa kavuşacaktır.

Yine, biraz evvel burada yadırganan, özellikle Sayın Alişan'ın, nereden aldı bu bilgileri bilemiyorum, fevkalade yanlış, tutarsız, geçersiz, asılsız ve isnada matuf birtakım beyanlardır. Doğrusunu isteseydi verebilirdik. ben buradan geçen sene de davet ettim, bugün yine ifade ediyorum; yurtlarımızda yuvalarımızda her Türk vatandaşını, münhasıran değerli parlamenterlerimizi görmeyi arzu ederiz. orada misafir etmekten şeref duyarız, çocuklarımız da sizi aralarına görürlerse fevkalade memnun olurlar, moral bulurlar. (ANAP sıralarından alkışlar)

Biz bunu müteaddit defalar söyledik, keşke şu konuşmalar yapılmazdan evvel gelseydi, Ankara'daki bir yurdu gezerdik, ne zaman istiyorlarsa beraber gitmeye hazırız. Eksikimiz vardır, her şeyi mükemmel yaptığımızı iddia edemeyiz, ama en iyiye gitmesi için uğraştığımızdan hiç kimsenin şüphesi olmasın. çünkü, bu kurumlar politika yapılacak kurumlar değildir. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

CEMAL ALIŞAN (Samsun) — Başka yerdekileri de gezelim.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bu kurumlar üzerinde politika yapan insanları vicdansız olarak kabul ederim. Politika yapılacaksa, memleketin o kadar çok politika yapılacak sahası vardır ki, korunmaya mutaç, yetim ve kimsesizin üzerinden ne politika yaparım, ne de yaptırırım bu görevde kaldığım sürece.

Burada öyle konuşmalar yapıldı ki, özellikle Sayın Alişan tarafından, biz bir sene hiçbir şey yapmamışız, sadece politika yapmışız. Bir taraftan sosyal barıştan bahsediliyor, öbür tarafta da, burada sosyal barışı bozacak laflar ediliyor. Bu memlekette eğer sosyal barış sağlanacaksa, bunu en evvel siyasi partilerin sağlaması lazım, müspetiyle menfisiyle ortaya yere konulması lazım. Rakamlar çarpılılarak, maksatlar aşılarak ve tabii olarak yapılması gereken şeyleri kasta mebni davranışlar olarak göstermek fevkalade yanlış.

MUSTAFA ÇORAPÇIOĞLU (Balıkesir) - O zaman burada bütçe müzakerelerini yapmayın; burada ne söyleyeceğiz.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) - Toplumumuzun yeni müesseselere ihtiyaçları var. Aile Danışma Merkezleri, yaşlı danışma merkezleri, aile misafirhaneleri çağdaş kurumlardır. Batının seneler evvel kurduğu kurumlardır. Herhalde, bu bilgiler bir yerden alınırken, daha sağlıklı kaynaklara dayanılmasında fayda vardı.

Kendisi bu konunun uzmanı mıdır, değil midir bilemiyorum, ama bir uzman iddiası ile burada konuşmak da fevkalade yanlıştır.

VEFA TANIR (Konya) - O bilgileri verenlerin ahengini sen kurdun mu?..

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Gelirlerse buradan teklif ediyorum, Sayın Tanır siz de buyurun, gelin. Ne zaman bilgi istenmiş de, biz vermemişizki...

VEFA TANIR (Konya) — O kadar sert çıktığınıza göre, bakın nasıl kürsüye getireceğiz.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Tabii buyrun, hay hay, memnun oluruz bundan. Yanlışımız varsa düzeltiriz. Bakın bu konuda hiçbir artırıyetimiz yoktur, olması da mümkün değildir (ANAP sıralarından alkışlar).

VEFA TANIR (Konya) — Yanlışta tahammülünüz yokki...

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bütün maksadımız, buradaki fakir, fukara, yetim kimsesiz çocukların daha iyi şartlarda Milli Eğitimin amaçlarına uygun, Milli Eğitim Temel Kanunundaki ilkelere uygun olarak devletine, milletine faydalı insan olarak yetiştirilmesidir. Bunun dışında maksadımız yoktur.

Biz belli uzman arkadaşlarımızı görevlendirmişiz. Uzmanlık eşittir müdürlük demek değildir. Belki arazide çalışmak, belki problemin olduğu yerde çalışmak, problemin kaynağına inmek ve çözümler göstermektir. Biz, geçici görevle görevlendirmişiz ve şu an Türkiye'nin hiçbir yerinde bu anlamda görev yapan kimse de kalmamıştır, çalışmalarını bitirip ve gelmişlerdir. Elbette bunları değerlendireceğiz, bunların sonucu olarak da, toplumda acaba şu tedbiri mi alırsak daha iyi olur, böyle bir müessesemi kurarsak daha iyi olur tarzında bir değerlendirmeyi de yapmak, hem devletin hakkıdır ve hem de görevidir. Yapılan çalışmalar bu maksada matuf çalışmalardır. Bunun dışında başka türlü meseleyi değerlendirmenin anlamı yoktur. Çünkü, bu kurumda çalışan her insan, devletin memurudur. Devletin görevlisidir, devletin vatandaşdır. Bunların kanunlar çerçevesinde görev yapmasını sağlamak, hem bizim hem onların hakkıdır ve görevidir. Yapılan çalışmaları bu anlamda değerlendirmek lazım gelir.

Noksanımız varsa, bunun herkesten öğrenmeye, kim olursa olsun, hangi siyasi düşünceden olursa olsun bu kurumun daha iyi çalışması noktasında bize doğru yolu gösterebilecek, doğru bilgileri verebilecek herkesten bu bilgileri almaya da hazır olduğumuzu burada ifade ediyorum.

Hepinizi saygılar sunuyorum (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar).

MUSTAFA ÇORAPÇIOĞLU (Balıkesir) — Gösterdik, kabul etmiyorsunuz Sayın Bakan.

BAŞKAN — Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bütçesi üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

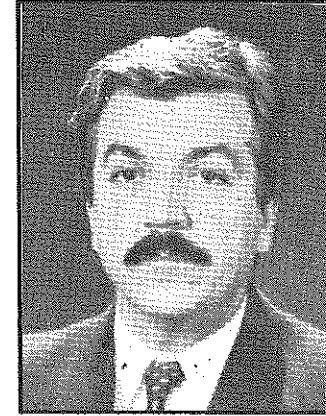
Bütçenin bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

TBMM GÜNDEMİNDEN

- ❑ (592) Samsun Milletvekili Cemal Alişan'ın, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Aile Bütünlüğünün Korunması Dairesi eski Başkanına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/988)
- ❑ (593) Samsun Milletvekili Cemal Alişan'ın Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü için tanzim ve tefris edildiği iddia edilen makam odalarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/990)
- ❑ (594) Samsun Milletvekili Cemal Alişan'ın Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu için gerekli mobilya ve büro eşyasının Devlet Malzeme Ofisinden satın alınmamasının nedenine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/990)
- ❑ (595) Samsun Milletvekili Cemal Alişan'ın, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne açıldığı iddia edilen eşofman ihalesine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/991)

EKİM GÜNEŞ'i MART'TA YİTİRDİK

(1947 - 1991)

DOST, ARKADAŞ, İNSAN SOSYAL HİZMET UZMANI EKİM GÜNEŞ'i DE GÖKYÜZÜNE UĞURLADIK...

Kısacık yaşamının son onsekiz ayında Antalya Sosyal Hizmetler Müdürü iken, Söke Huzurevi Sosyal Hizmet Uzmanlığına atandı. Yetinilmedi. Eşinden yavrularından koparılıp Siirt'e Aile Araştırmasına anketör olarak gönderildi. Olumsuz koşullarda hızla gelişen umarsız hastalığının geciken teşhis ve tedavisi sonunda kısa ama onurlu yaşamına veda etti. Hoşçakal dost, Hoşçakal arkadaş...

HOŞÇAKAL EKİM GÜNEŞ
ŞİMDİ GÖKYÜZÜNDESİN
GÜNEŞİN YOLU AÇIK SANA
İKİ KERE İKİ DÖRTLERLESİN
BAK ORADAN GÖRECEKSİN
HER EKİM GÜNEŞ OLACAKSIN
IŞIĞINLA AYDINLATACAKSIN
HEP YANIMIZDA OLACAKSIN.

Sosyal Hizmet Uzmanı

sosyal hizmet uzmanları

derneğine üye ol

SOSYAL HİZMET

dergini yaşatmak için

BAĞIŞTA BULUN

Abone ve Üye olmak için:

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği

Vakıflar Bankası Keçiören Şubesi 40-40010-3

Garanti Bankası Necatibey Şubesi 6200480-9

Yazışma Adresi:

S.H.U. Derneği Fezvi Çakmak 2. Sok. 31/19
Yenişehir/ANKARA